



УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

**КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

вул. Бидгощська, 38/1, м.Черкаси, 18003, тел./факс 64-21-78
web: <http://oipop.ed-sp.net>, e-mail: oipop@ukr.net, код ЄДРПОУ 02139133

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ «ЧОПОПП
Черкаської обласної ради»
(протокол № 4 від 21.12.2022)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом ректора КНЗ «ЧОПОПП
Черкаської обласної ради»
від 22.12.2022 № 104

**Освітня програма підвищення кваліфікації
вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти**

Пояснювальна записка

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Нова українська школа: відповідаємо на виклики», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 28.04.2020 № 567 та у відповідності до професійних стандартів за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» та «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736. Освітня програма також враховує основні положення Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688), Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800, постанови Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Сучасний вчитель початкових класів закладу освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, у тому числі

виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Мета освітньої програми: професійний розвиток учителів початкових класів відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів закладів загальної середньої освіти (далі - ЗЗСО) необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688).

Основні завдання:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти;
- поглибити й розширити знання вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти з теорії і практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти;
- удосконалити вміння вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- поглибити й розширити теоретичні знання з фахових і психолого-педагогічних дисциплін.

Особливості організації освітнього процесу за освітньою програмою

Вивчення деяких питань модулів, окремих тем, послідовність вивчення, загальна кількість годин на вивчення тем можуть бути зміненими, окремі питання тем програми можуть бути перенесені в інші теми в залежності від загальної концепції робочої програми навчання.

Очікувані результати навчання можуть різнитися залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Теоретична складова освітньої програми може бути реалізованою через лекції/відеолекції/вебінари/відеоконференції тощо. Практична складова - через практикуми/навчальні тренінги/семінари/майстер-класи тощо.

Навчальні заняття в синхронному режимі при дистанційній формі навчання проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі проводяться в різних форматах.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- **для очного навчання:** мультимедійний проектор; ноутбук, фліпчарт, персональні комп'ютери, навчальні матеріали, інтерактивна дошка, сучасне програмне забезпечення, спеціалізоване програмне забезпечення для інтерактивної дошки; швидкісний інтернет-канал для використання під час занять відповідних онлайн-ресурсів;
- **для дистанційного навчання:** комп'ютерна техніка (комп'ютер, вебкамера, мікрофон або ноутбук), доступ до швидкісного інтернету, дистанційна платформа суб'єкта підвищення кваліфікації, програмне забезпечення для проведення відеоконференцій.

Загальні очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері початкової середньої освіти;

- сутності Концепції Нової української школи;
- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту початкової освіти;
- структури та змісту типових освітніх програм та освітньої програми закладу освіти, типового навчального плану та робочого навчального плану;
- планування освітньої діяльності в закладі загальної середньої освіти;
- академічної свободи вчителя в організації освітнього процесу.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог Державного стандарту початкової освіти, типових освітніх програм для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (освітніх програм, укладених науковими установами, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку), модельних навчальних програм, попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб;
- формувати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- використовувати типові освітні програми для розроблення навчальної програми;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх учнів;
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, готовність стати на захист України, відповідальність за долю держави, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

1.	Розробник освітньої програми	Добровольська Людмила Насибівна, завідувач відділу початкової освіти комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»; Кириленко Вікторія Миколаївна, методист відділу початкової освіти комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»
2.	Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення кваліфікації вчителів початкових класів
3.	Мета програми	Формування, розвиток професійних компетентностей
4.	Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Вчителі початкових класів
5.	Напрямок освітньої програми	Професійна компетентність вчителя початкових класів
6.	Зміст освітньої	

№ з/п	Освітній компонент (модуль, тема)	Засоби провадження			
		Кількість годин			
		лекційні	семінарські	практичні	усього
1.	Модуль 1. Актуальні аспекти організації освітнього процесу у закладі загальної середньої освіти	3		11	14
1.1.	Нормативно-правове забезпечення реформи загальної середньої освіти	2			2
1.2.	Інноваційні підходи до навчання в Новій українській школі			2	2
1.3.	Сучасні види навчання			2	2
1.4.	Менеджмент навчання			2	2
1.5.	Навички XXI століття для успішної самореалізації особистості			2	2
1.6.	Системний аналіз освітнього процесу	1		1	2
1.7.	Рефлексія в освітньому процесі			2	2
2.	Модуль 2. Професійний розвиток педагога в умовах Нової української школи	7		7	14
2.1.	Виклики й можливості професійного розвитку педагогічних працівників	2			2
2.2.	Професійна ідентичність педагога	2			2
2.3.	Континуум формування професійних компетентностей педагога			2	2
2.4.	Комунікативна культура педагога			2	2
2.5.	Дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності педагога	1		1	2
2.6.	Підтримка педагога на різних етапах професійного розвитку	1		1	2
2.7.	Рефлексія професійного розвитку педагога	1		1	2
3.	Модуль 3. Психологічний супровід освітнього процесу в Новій українській школі			8	8
3.1.	Розвиток емоційного інтелекту учасників освітнього процесу			2	2
3.2.	Розвиток психологічної компетентності педагогічного працівника			2	2

		3.3.	Створення психологічно безпечного освітнього середовища			2	2
		3.4.	Запобігання професійному та емоційному вигоранню педагогічних працівників			2	2
		4.	Модуль 4. Безпечне освітнє середовище в мирний час та в умовах надзвичайних ситуацій	4	2		6
		4.1.	Правила поведінки в умовах надзвичайних ситуацій	2			2
		4.2.	Дії у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Домедична допомога: ключові аспекти		2		2
		4.3.	Мінна безпека. Правила поведінки з вибухонебезпечними предметами	2			2
		5.	Модуль 5. STEM в умовах модернізації системи освіти	2		4	6
		5.1.	STEM-освіта: моделі, технології, практика	2			2
		5.2.	Віртуальна та доповнена реальність як технології STEM-освіти			2	2
		5.3.	Цифрові інтерактивні платформи як засоби STEM-освіти			2	2
		6.	Модуль 6. Освіта дітей з особливими потребами	2		2	4
		6.1.	Нормативно-правове забезпечення щодо організації інклюзивного навчання в Україні	2			2
		6.2.	Актуальні підходи до навчання дітей з особливими освітніми потребами			2	2
		7.	Модуль 7. Цифрові технології в освітньому процесі			4	4
		7.1.	Інформаційно-комунікаційні технології в НУШ			2	2
		7.2.	Електронні (цифрові) ресурси			2	2
		8.	Модуль 8. Фахова підготовка в контексті сучасних вимог	2	2	23	27
		8.1	Інваріантний фаховий модуль. Організація освітнього процесу в початковій школі	2	2	8	12
		8.1.1	Сучасне безпечне розвивальне освітнє середовище початкової школи	2			2

		8.1.2	Мовно-літературна освітня галузь: інноваційні підходи до викладання української мови в початковій школі		2		2
		8.1.3	Сучасні підходи до викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»			2	2
		8.1.4	Цифрові ресурси для дистанційної освіти у початковій школі			2	2
		8.1.5	Практики та інструменти оцінювання навчальних досягнень молодших школярів			2	2
		8.1.6	Реалізація виховного процесу. Національно-патріотичне виховання молодших школярів			2	2
			Варіативні фахові модулі			15	15
		8.2.	Формування математичної компетентності молодших школярів в освітньому процесі початкової школи в умовах НУШ			15	15
		8.3.	Реалізація діяльнісного підходу в освітньому процесі початкової школи				
		8.4.	Благополуччя дітей і педагогів: дієві інструменти та практики психосоціальної підтримки				
		8.5.	Організація освітнього процесу для дітей з особливими потребами				
		8.6.	Особливості цифрової трансформації в умовах НУШ				
		8.7.	STEM як освітній ресурс XXI століття				
		8.8.	Вектори вдосконалення професійної майстерності педагога				
		8.9.	Кінезіологічні вправи для стимулювання розумової діяльності молодших школярів				
		8.10	«Дизайн-мислення» для досягнення професійного акме педагогів				
		8.11	Методика педагогічного дослідження засобами медіатехнологій				
		8.12	Ділове спілкування як інструмент професійного зростання педагога				
		8.13	Реалізація інтегративного підходу в освіті: інтегровані курси й уроки				
		8.14	Методика викладання курсу «Культура добросусідства»				

		<table><tr><td>8.15</td><td>Психосоціальна підтримка ментального здоров'я та благополуччя дітей і педагогів: дієві інструменти та практики</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>9.</td><td>Діагностико-аналітичний модуль</td><td></td><td></td><td>7</td><td>7</td></tr><tr><td>9.1.</td><td>Залік з педагогіки та психології сучасної освіти</td><td></td><td></td><td>2</td><td>2</td></tr><tr><td>9.2.</td><td>Конференція з обміну досвідом</td><td></td><td></td><td>4</td><td>4</td></tr><tr><td>9.3.</td><td>Вхідне та вихідне діагностування</td><td></td><td></td><td>1</td><td>1</td></tr><tr><td></td><td>Разом:</td><td>20</td><td>4</td><td>66</td><td>90</td></tr></table>	8.15	Психосоціальна підтримка ментального здоров'я та благополуччя дітей і педагогів: дієві інструменти та практики					9.	Діагностико-аналітичний модуль			7	7	9.1.	Залік з педагогіки та психології сучасної освіти			2	2	9.2.	Конференція з обміну досвідом			4	4	9.3.	Вхідне та вихідне діагностування			1	1		Разом:	20	4	66	90
8.15	Психосоціальна підтримка ментального здоров'я та благополуччя дітей і педагогів: дієві інструменти та практики																																					
9.	Діагностико-аналітичний модуль			7	7																																	
9.1.	Залік з педагогіки та психології сучасної освіти			2	2																																	
9.2.	Конференція з обміну досвідом			4	4																																	
9.3.	Вхідне та вихідне діагностування			1	1																																	
	Разом:	20	4	66	90																																	
7.	Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	90 год / 3 кредити ЄКТС																																				
8.	Форма підвищення кваліфікації	Очна, очно-дистанційна, навчання за дистанційною формою з використанням дистанційних технологій у синхронному або асинхронному режимі																																				
9.	Вид підвищення кваліфікації	Навчання за освітньою програмою підвищення кваліфікації																																				
10.	Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05 Професійні компетентності: А1 Мовно-комунікативна компетентність (А1.1, А1.2, А1.3, А1.4); А2 Предметно-методична компетентність (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4, А2.5, А2.6, А2.7); А3 Інформаційно-цифрова компетентність (А3.1, А3.2, А3.3); Б1 Психологічна компетентність (Б1.1, Б1.2, Б1.3, Б1.4); Б2 Емоційно-етична компетентність (Б2.1, Б2.2, Б2.3); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1, Б3.2, Б3.3); В1 Інклюзивна компетентність (В1.1, В1.2, В1.3); В2 Здоров'язбережувальна компетентність (В2.1, В2.2, В2.3, В2.4, В2.5); В3 Проектувальна компетентність (В3.1); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); Г3 Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1, Г3.2, Г3.3); Д1 Інноваційна компетентність (Д1.1, Д1.2, Д1.3); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2); Д3 Рефлексивна компетентність (Д3.1)																																				
11.	Очікувані результати	Удосконалення загальних та професійних компетентностей																																				
12.	Особа (особи), які виконують освітню програму	Добровольська Л.Н., Кириленко В.М., Андрющенко Т.К., Басик В.В., Гаряча С.А., Дзюбак Р.М.,																																				

		Зоря Ю.М., Качкар Є.В., Криницька О.Ю., Лісова Н.І., Норкіна О.В., Руденко І.М., Теслюк П.В., Ткаченко О.О., Чепурна Н.М., Шемшур В.М., Ющенко Л.О.
13.	Строки виконання програми	Календарний рік
14.	Місце виконання освітньої програми	Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради» (вул. Бидгощська, 38/1, м. Черкаси, 18003)
15.	Вартість надання освітньої послуги	Собівартість обраховується в залежності від наповнення груп згідно з вимогами чинного законодавства
16.	Мінімальна та максимальна кількість осіб у групі	25-30 осіб
17.	Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації
18.	Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: http://oipoppp.ed-sp.net/?q=node/52681 , програма: https://bit.ly/3F9opgl

Модуль 1. Актуальні аспекти організації освітнього процесу у закладі загальної середньої освіти

Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення реформи загальної середньої освіти.

Законодавство в галузі освіти. Цілісне бачення реформи «Нова українська школа». Оновлення змісту освіти. Мета й ключові компоненти Концепції Нової української школи. Структура Державного стандарту початкової освіти. Ціннісні орієнтири початкової освіти. Типові освітні програми для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти. Освітня програма закладу: структура та зміст. Річний навчальний план. Впливи реформування на освітній процес. Організація освітнього процесу в умовах дистанційного навчання. Обмін кращими практиками щодо реалізації Концепції НУШ в умовах сьогодення.

Тема 1.2. Інноваційні підходи до навчання в Новій українській школі.

Підхід як стратегія навчання, що поєднує в собі методи, форми, прийоми навчання. Зміна пріоритетів в освітньому процесі від накопичення знань до розвитку життєвих навичок. Сучасні підходи до навчання в НУШ: діяльнісний, інтегрований, ціннісний тощо, їх інструменти реалізації в педагогічній діяльності. Дидактичні принципи навчання учнів у НУШ. Результати моніторингових досліджень реформування «Нова українська школа».

Тема 1.3. Сучасні види навчання.

Проблемне і проєктне навчання: сутність, механізм, освітні інструменти, спільні й відмінні риси. Реалізація підходів до організації сучасного освітнього процесу в умовах змішаного навчання. Кооперативне навчання: методи, умови ефективного перебігу, матриця оцінювання групової діяльності учнів; стратегії кооперації в класі.

Тема 1.4. Менеджмент навчання.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів освіти. Стратегія формування освітньої мотивації суб'єкта учіння. Становлення цілеспрямованої мотиваційної активності суб'єкта учіння. Ефективний план уроку (основи тайм-менеджменту, чіткі та зрозумілі інструкції, елементи кінезіології). Конструювання освітнього контенту з огляду на «кліпове» мислення учнів.

Тема 1.5. Навички XXI століття для успішної самореалізації особистості.

Комплекс здібностей, необхідних особистості для успіху в умовах сучасного глобалізованого інформаційного світу. Емоційний інтелект учасників освітнього процесу. Комунікативні навички та навички співробітництва. Розвиток критичного мислення для нестандартного розв'язування проблем. Критичне мислення як складова ментальної культури вчителя початкових класів у вимірі ціннісного ставлення до себе, інших, закону, праці. Стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки та Я-концепції в цілому.

Тема 1.6. Системний аналіз освітнього процесу.

Поняття системного аналізу в освітньому процесі. Інструменти системного аналізу PEST-, SWOT- та GAP-аналізи та їх місце в комплексному плануванні освітнього процесу. Методика та технології проведення системного аналізу. Формування комплексного плану удосконалення освітнього процесу на основі системного аналізу.

Тема 1.7. Рефлексія в освітньому процесі.

Поняття та механізми педагогічної рефлексії. Створення рефлексивного середовища. Значення рефлексії в педагогічній діяльності. Рефлексія на різних етапах уроку. Засоби педагогічної рефлексії. Система методів, оптимальних для активізації інтелектуальної, емоційної, фізичної рефлексії учнів початкових класів. Цифрові інструменти для оцінювання, зворотного зв'язку та рефлексії навчання.

Очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері середньої освіти;
- сутності Концепції Нової української школи;
- сутності основних ідей, принципів побудови Державного стандарту початкової освіти;
- структури та змісту типових освітніх програм та освітньої програми закладу освіти, типового навчального плану та річного навчального плану;
- сутнісних характеристик сучасних підходів до навчання в Новій українській школі;
- спільних і відмінних рис проблемного й проєктного навчання;
- методів кооперативного навчання та формування колективної відповідальності;
- сутності та принципів діяльнісного підходу в навчанні та інструменти його реалізації в освітньому процесі;
- ознак поверхневого й глибинного навчання;
- стратегій розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості;
- інструментів системного аналізу освітнього процесу;
- механізмів педагогічної рефлексії і необхідності її проведення на різних етапах уроку;
- інструментів інтелектуальної, емоційної, фізичної рефлексії учнів.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог Державного стандарту початкової освіти, типових освітніх програм для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (освітніх програм, укладених науковими

установами, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку), попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб;

- реалізовувати сучасні підходи до організації освітнього процесу в умовах очного дистанційного й змішаного навчання;
- формувати в учнів ключові компетентності та наскрізні вміння;
- конструювати освітній контент з урахуванням новітніх видів навчання;
- добирати ефективні методи формування колективної відповідальності, розвитку критичного мислення й когнітивної гнучкості;
- розробляти стратегію формування освітньої мотивації суб'єкта учіння;
- використовувати інструменти системного аналізу освітнього процесу;
- планувати й вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію учня;
- створювати рефлексивне навчальне середовище.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- морально-етичні: самоповага й повага до інших людей, справедливість, гідність, чесність, турбота;
- соціально-політичні: патріотизм, свобода, демократія, культурне різноманіття, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність, культурне різноманіття.

Модуль 2. Професійний розвиток педагога в умовах Нової української школи

Тема 2.1. Виклики й можливості професійного розвитку педагогічних працівників.

Безперервний професійний розвиток: виклики та можливості. Професійний стандарт як дорожня карта професійного розвитку вчителя. Використання можливостей електронних цифрових ресурсів у процесі професійного розвитку педагогів.

Тема 2.2. Професійна ідентичність педагога.

Концепції професійного розвитку через призму професійної ідентичності. Алгоритм набуття ідентичності учителя: вітчизняний та закордонний досвід. Нові соціально-професійні ролі й завдання педагога в контексті НУШ. Рольова карта викладацької діяльності. Педагогічна діяльність учителя у рамках розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти.

Тема 2.3. Континуум формування професійних компетентностей педагога.

Формування професійних компетентностей учителя у процесі педагогічної практики. Складові професійної компетентності педагога. Рівні формування компетентностей учителя. Педагогічне партнерство. Моделі зміни поведінки.

Тема 2.4. Комунікативна культура педагога.

Комунікація як складова ціннісного підходу. Сучасні форми і методи комунікації, співпраці та взаємодії, зокрема, із використанням цифрових технологій. Основні заходи забезпечення успішних комунікацій. Усна та письмова форма комунікації. Правила ведення письмової комунікації. Особливості ведення усної комунікації. Комунікативна культура суб'єкта педагогічної діяльності у вимірі ціннісного ставлення до себе та інших.

Тема 2.5. Дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності педагога.

Сутність поняття академічної доброчесності, нормативне законодавство. Основні принципи впровадження академічної доброчесності. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Основні порушення академічної доброчесності. Відповідальність учасників освітнього процесу за порушення академічної доброчесності. Розроблення положення про академічну доброчесність.

Тема 2.6. Підтримка педагога на різних етапах професійного розвитку

Супервізія як інструмент професійної підтримки та професійного розвитку педагогів. Ключові принципи, мета, завдання та форми проведення супервізії. Етапи, функції, види

супервізії. Успішна комунікація в наставництві. Роль і відповідальність наставника. Стили взаємодії між наставником і педагогом. Навички спілкування, необхідні для наставництва. Елементи конструктивізму в процесі наставництва.

Тема 2.7. Рефлексія професійного розвитку педагога.

Поняття рефлексії: її сутність, функції та форми. Механізми педагогічної рефлексії. Значення рефлексії в педагогічній діяльності. Засоби педагогічної рефлексії. Рефлексія і професійний саморозвиток в умовах соціокультурного запиту. Сутність і структура рефлексивної компетентності педагога. Система методів, оптимальних для активізації професійної рефлексії педагога.

Очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- структури та змісту Професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»;
- існуючих можливостей і ресурсів у сфері професійного розвитку педагогів;
- соціально-професійних ролей учителя: фасилітатора, тьютора, коуча, медіатора;
- складових професійної компетентності педагога;
- сучасних форм і методів комунікації,
- положень академічної доброчесності;
- вимог щодо педагогічної діяльності вчителя у рамках розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти;
- способів підтримки вчителя на різних етапах професійного розвитку;
- педагогіки партнерства;
- засобів педагогічної рефлексії.

Уміння:

- враховувати у власному професійному розвитку зміни в системі освіти, її законодавчому забезпеченні, у діяльності закладу освіти;
- використовувати різні методи для виявлення потреб у професійному розвитку;
- використовувати різні соціально-професійні ролі вчителя (фасилітатор, тьютор, коуч, модератор, медіатор);
- отримувати й надавати зворотний зв'язок щодо професійної діяльності;
- здійснювати свідомий вибір наявних ресурсів у сфері професійного розвитку відповідно до індивідуальних потреб та потреб закладу освіти;
- використовувати сучасні форми і методи комунікації,
- здійснювати освітню діяльність на засадах академічної доброчесності;
- користуватися різними способами підтримки в процесі професійного розвитку;
- досліджувати власну професійну діяльність;
- здійснювати рефлексію власної професійної діяльності.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення професійної ідентичності учителя початкових класів НУШ;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- усвідомлення цінності підтримки учителя на різних етапах професійного розвитку.

Модуль 3. Психологічний супровід освітнього процесу в Новій українській школі

Тема 3.1. Розвиток емоційного інтелекту учасників освітнього процесу.

Поняття «емоційний інтелект», «травматичний стрес», «емоційно-вольова саморегуляція», «психосоматика». Складові емоційного інтелекту. Усвідомлення емоційних станів та почуттів. Аналіз причин емоційних станів та почуттів. Конструктивні (екологічні) способи розслаблення та зняття стресової напруги. Алгоритм роботи з тривожними думками. Час змін – час для руйнування ілюзій та зміни світогляду. Відновлення стану внутрішньої рівноваги, розвиток психологічної стійкості та резильєнтності.

Тема 3.2. Розвиток психологічної компетентності педагогічного працівника.

Основні поняття і визначення проблеми спілкування. Психологічні способи впливу в процесі педагогічного спілкування. Психологічні особливості вербальної і невербальної комунікації. Конфлікт як особливий вид взаємодії. Техніки вирівнювання напруги у ситуації конфліктної взаємодії.

Тема 3.3. Створення психологічно безпечного освітнього середовища

Поняття безпечного і здорового освітнього середовища. Причини недостатнього рівня розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в сучасних навчальних закладах. Указ Президента України Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі. Цілі, завдання, очікувані результати реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Умови розбудови безпечного і здорового освітнього середовища. Особливості спілкування дорослих, що актуалізують агресивну поведінку учнів. Спілкування як фактор психопрофілактики агресивної поведінки учнів. Організаційні аспекти протидії булінгу в закладі освіти.

Тема 3.4. Запобігання професійному та емоційному вигоранню педагогічних працівників.

Поняття «професійний стрес», «професійне вигорання», «емоційне вигорання», «травматичний стрес», «мислення зростання», «ресурс». Складові професійного вигорання: мотиваційне, емоційне, фізичне. Причини професійного вигорання. Емоційне вигорання та вплив стресу на емоційну, поведінкову, когнітивну сфери людини. Активності, які допомагають бути в ресурсі, сприяють поведінковій активації. Діапазон методів та способів зняття нервово-м'язової напруги та зниження рівня стресової тривоги: дихальна гімнастика, нервово-м'язова релаксація, техніки заземлення та постукування. Медитація як техніка оздоровлення організму. Різновиди техніки «Щоденник».

Очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- емоційного інтелекту та його складових;
- психологічних основ емоційно-вольової саморегуляції;
- принципів цілісності душі та тіла людини, фізичного та психічного;
- стресових емоційних станів та екологічних (конструктивних) способів вираження емоцій;
- алгоритму роботи з тривожними думками;
- важливості самоусвідомлення та напрацювання навичок емоційно-вольової саморегуляції в професійній діяльності педагогів;
- наслідків впливу стресових емоцій на стосунки з оточуючими та здоров'я педагога;
- психологічних особливостей різних видів спілкування;
- правил і технік конструктивної комунікації;
- можливостей діагностування та попередження конфліктів у педагогічній взаємодії;
- проблемних зон щодо налагодження безконфліктної професійної та особистої взаємодії;
- розвитку психологічної стійкості та резильєнтності.

Уміння:

- відновлювати психічну рівновагу та перебувати у ресурсі;
- застосовувати психологічні методи та техніки саморегуляції: керувати диханням, тонусом м'язів, техніки заземлення, постукування; трансформувати тривожні думки та самостійно знижувати стан внутрішньої тривоги;
- створювати психологічно безпечний освітній простір;
- уживати превентивні заходи щодо конфліктів і булінгу;
- моделювати ситуації, що потребують критичного мислення й нестандартного розв'язання проблем;
- вибудовувати діалогове навчання з усіма учасниками освітнього процесу як рівноправними партнерами;

- здатність працювати в команді з усіма учасниками освітнього процесу;
- надавати психосоціальну підтримку в кризових умовах/ситуаціях.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- самоповага й повага до інших людей, справедливість, гідність, чесність, турбота;
- готовність до змін;
- взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість й адаптивність;
- педагогіка партнерства.

Модуль 4. Безпечне освітнє середовище в мирний час та в умовах надзвичайних ситуацій

Тема 4.1. Правила поведінки в умовах надзвичайних ситуацій.

Комплекс заходів, які реалізуються в мирний час та під час воєнного стану, що спрямовані на захист населення, територій, навколишнього природного середовища, майна, матеріальних цінностей від надзвичайних ситуацій та інших небезпечних подій. Дії посадових осіб закладів освіти щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Основні аспекти функціонування єдиної державної системи цивільного захисту, повноваження та обов'язки посадових осіб при організації евакуаційних заходів.

Тема 4.2. Дії у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Домедична допомога: ключові аспекти

Основні завдання єдиної державної системи цивільного захисту. Дії у разі виникнення надзвичайних ситуацій, сигнали оповіщення населення про загрозу та виникнення надзвичайних ситуацій, інформування про фактичну обстановку і вжиті заходи.

Алгоритми надання домедичної допомоги та правила дотримання особистої гігієни.

Тема 4.3. Мінна безпека. Правила поведінки з вибухонебезпечними предметами.

Перелік та види вибухонебезпечних предметів (ВНП). Прилади, що дозволяють розпізнати ВНП, та алгоритм дій у разі їх виявлення.

Очікувані результати за модулем 4 охоплюють:

Знання й розуміння:

- спеціальних компетенцій у сфері виживання в різних умовах,
- формування свідомого і відповідального ставлення до особистої безпеки та безпеки оточуючих,
- здатність зберігати життя і здоров'я в несприятливих, загрозливих для життя умовах,
- надання допомоги постраждалим у різних ситуаціях.
- правила поведінки в зоні надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.

Уміння:

- аргументовано використовувати положення нормативно-правової бази у сфері цивільного захисту;
- оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства,
- провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту себе й оточуючих в умовах загрози та виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій;
- приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень;
- ідентифікувати небезпечні чинники природного, техногенного, соціального та військового характеру і віднайти шляхи відвернення їх вражаючої дії використовуючи ймовірнісні структурно-логічні моделі.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- здатність володіти культурою безпеки й ризикоорієнтованим мисленням, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети у житті й діяльності;
- усвідомлення необхідності орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення безпеки, обґрунтовано обирати методи захисту людини від небезпек різного

походження;

- готовність свідомо обирати оптимальні режими, умови, параметри трудового процесу.
- володіти концептуальними та методологічними знаннями в галузі забезпечення безпеки в умовах виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру та в умовах воєнного стану, бути здатним застосовувати їх до професійної діяльності на межі предметних галузей.

Модуль 5. STEM в умовах модернізації системи освіти

Тема 5.1. STEM-освіта: моделі, технології, практика.

STEM-орієнтований підхід в освітньому процесі як актуальний напрям модернізації системи освіти. Формування професійних компетентностей педагогів, спрямованих на реалізацію Концепції Нової української школи, ознайомлення педагогів з поняттям STEM-освіти. Основні науково-методичні та практичні підходи до впровадження STEM в умовах розвитку цифрового суспільства. Можливі моделі запровадження STEM-підходу в умовах закладу освіти.

Тема 5.2. Віртуальна та доповнена реальність як технології розвитку STEM-освіти.

Особливості застосування AR/VR технологій в освіті. Мобільні додатки, онлайн-заняття та віртуальна реальність як новітні освітні технології. Формування системи базових знань, практичних умінь і навичок застосування технологій віртуальної та доповненої реальності в освітньому процесі.

Тема 5.3. Цифрові інтерактивні платформи як засоби STEM-освіти.

Можливості застосування цифрових інтерактивних платформ на різних етапах засвоєння навчального матеріалу. Формування системи базових знань, практичних умінь і навичок систематичного та логічного застосування цифрових інструментів, інтерактивних платформ та цифрових технологій у професійній діяльності.

Очікувані результати за модулем 5 охоплюють:

Знання й розуміння:

- сутності і значення STEM-технологій для розвитку сучасного інформаційного суспільства;
- усвідомлення особливостей сучасних STEM-технологій та спроможність аналізувати STEM-засоби.

Уміння:

- організовувати освітню діяльність із застосуванням STEM-технологій та STEM-засобів;
- поєднувати різні форми, методи та прийоми роботи при організації проєктної діяльності.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- здатність до застосування STEM-технологій та STEM-засобів під час проведення різних форм навчальних занять у контексті цифровізації освітнього процесу
- готовність до реалізації загальнопрофесійних потреб особистості засобами STEM-технологій;
- готовність самостійно впроваджувати STEM-проєкти в практику освітньої діяльності.

Модуль 6. Освіта дітей з особливими потребами

Тема 6.1. Нормативно-правове забезпечення щодо організації інклюзивного навчання в Україні.

Законодавство України щодо забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на інклюзивну освіту. Особливості застосування універсального дизайну та безбар'єрного доступу в інклюзивному освітньому середовищі.

Тема 6.2. Актуальні підходи до навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Категорії (типи) особливих освітніх потреб (труднощів): загальна характеристика прояву, рівень підтримки. Індивідуальна програма розвитку як інструмент для індивідуалізації процесу

навчання дітей з особливими освітніми потребами. Діяльність команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами.

Очікувані результати за модулем 6 охоплюють:

Знання й розуміння:

- основних підходів до організації освітнього процесу;
- принципів побудови та планування індивідуальної освітньої траєкторії дитини з особливими освітніми потребами;
- основних понять: «особа з особливими потребами», «інклюзивне навчання», «універсальний дизайн», «індивідуальна траєкторія розвитку», «психолого-педагогічний супровід (підтримка)»;
- здатність до визначення сильних сторін дітей з особливими освітніми потребами;
- принципів оцінювальної діяльності на основі цілей та критеріїв;
- ролей і завдань усіх учасників команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами;
- принципів універсального дизайну в навчанні та стратегій розумного пристосування.

Уміння:

- організовувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до інклюзивного навчання;
- визначати й враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості дітей з особливими освітніми потребами;
- створювати безбар'єрне, безпечне, інклюзивне освітнє середовище;
- визначати сильні сторони дітей з особливими освітніми потребами;
- застосовувати різні види оцінювання;
- застосовувати принципи універсального дизайну в навчанні та стратегії розумного пристосування з метою забезпечення додаткових потреб учнів в освітньому процесі.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- професійна мобільність та гнучкість;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх учнів, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами;
- просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

Модуль 7. Цифрові технології в освітньому процесі

Тема 7.1. Інформаційно-комунікаційні технології в НУШ.

Класифікації та особливостей використання різних видів електронних ресурсів, наявних національних та регіональних освітніх цифрових ресурсів, у тому числі для підтримки навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами. Кібератаки, онлайн-злочини, методи захисту від них; правові та етичні норми використання цифрових технологій та сервісів; основні правила безпечної поведінки в мережі інтернет.

Тема 7.2. Електронні (цифрові ресурси).

Ефективність обраних електронних (цифрових) ресурсів та їх використання для досягнення навчальних цілей відповідно до умов навчання, вікових особливостей, рівня підготовки та потреб здобувачів освіти. Використання електронних (цифрових) освітніх ресурсів та сервісів для забезпечення ефективного управління освітнім процесом, взаємодії між учасниками освітнього процесу, підтримки активного та інтерактивного навчання, корекції та адаптації освітнього процесу відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти.

Очікувані результати за модулем 7 охоплюють:

Знання й розуміння:

- вітчизняного та міжнародного нормативно-правового забезпечення цифровізації

суспільства та освіти;

- особливостей та відмінностей організації освітнього процесу в умовах відкритої освіти за допомогою дистанційних платформ;
- ознак кібератак, онлайн-злочинів, методів захисту від них; правових та етичних норм використання цифрових технологій та сервісів; основних правил безпечної поведінки в мережі інтернет;
- класифікації та особливостей використання різних видів електронних ресурсів, наявних національних та регіональних освітніх цифрових ресурсів, у тому числі для підтримки навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Уміння:

- використовувати цифрове освітнє середовище для навчання, моніторингу та контролю його якості, залучати до розбудови цифрового освітнього середовища зацікавлених осіб та організацій;
- відрізняти довірені інформаційні джерела від шахрайських, розпізнавати маніпулятивні впливи, що здійснюються через глобальну мережу інтернет та засоби масової інформації;
- добирати та використовувати цифрові інструменти для професійного спілкування та спілкування з учасниками освітнього процесу;
- добирати безпечні, доцільні для навчання здобувачів освіти електронні (цифрові) освітні ресурси, впорядковувати їх та використовувати з урахуванням мети, умов навчання, вікових особливостей та їхніх потреб;
- модифікувати наявні електронні (цифрові) освітні ресурси з урахуванням дозволів та ліцензій, створювати (враховуючи потреби здобувачів освіти) нові, здійснювати їх захист, надавати доступ до них здобувачам освіти;
- використовувати електронні (цифрові) освітні ресурси та сервіси для забезпечення ефективного управління освітнім процесом, взаємодії між учасниками освітнього процесу, підтримки активного та інтерактивного навчання, корекції та адаптації освітнього процесу відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти;
- використовувати професійні онлайн-спільноти для професійного розвитку та реалізації професійних ідей та проєктів; а також цифрові інструменти для професійного спілкування.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- здатність критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, розуміння правових та етичних аспектів, пов'язаних з використанням цифрових технологій;
- мотивація до навчання впродовж життя в професійній сфері за допомогою цифрових технологій та електронних (цифрових) освітніх ресурсів;
- мотивація до проєктування, створення, поширення нових електронних (цифрових) освітніх ресурсів для власної педагогічної діяльності.

Модуль 8. Фахова підготовка в контексті сучасних вимог

Інваріантний фаховий модуль 8.1. Організація освітнього процесу в початковій школі

Тема 8.1.1. Сучасне безпечне розвивальне освітнє середовище початкової школи.

Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти як основний документ, що визначає медичні вимоги безпеки (правила і норми) щодо освітнього середовища у всіх типах закладів загальної середньої освіти.

Освітнє середовище, яке мотивує, активізує, зберігає та розвиває. Вимоги до організації освітнього середовища: дизайн, осередки, меблі, використання поверхонь стін і підлоги тощо. Облаштування місця для роботи та відпочинку педагога і дітей. Доцільність розташування та наповнення осередків. Сучасне інтерактивне обладнання для навчально-пізнавальної діяльності. Емоційне благополуччя дітей у взаємодії з предметно-просторовим оточенням та

можливість самовираження. Інклюзивний освітній простір.

Безпечне освітнє середовище в умовах надзвичайних ситуацій.

Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в початковій школі.

Тема 8.1.2. Мовно-літературна освітня галузь: інноваційні підходи до викладання української мови в початковій школі.

Володіння українською мовою як одна з основних ключових компетентностей, якими мають оволодіти молодші школярі. Мовно-літературна освітня галузь: мета, завдання, змістові лінії, обов'язкові результати навчання.

Стратегії розвитку критичного мислення на уроках української мови. Використання ігрових методів навчання. Кейс-технологія на уроках української мови як реалізація практико орієнтованого навчання. Використання ЛЕГО на уроках української мови. Робота над літературним твором.

Тема 8.1.3. Сучасні підходи до викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Концепція «Нова українська школа» та Державний стандарт початкової освіти про формування компетентностей здобувачів/здобувачок освіти.

Курс «Я досліджую світ» в системі початкової освіти як пропедевтична основа для формування цілісної картини світу в його органічній єдності та різноманітності природи й суспільства, деяких особистісних компетенцій стосовно емоційно-ціннісного ставлення до навколишнього світу. Варіанти інтеграції освітніх галузей курсу «Я досліджую світ» відповідно до Типових освітніх програм початкової освіти. Ранкова зустріч як ефективний етап уроку «Я досліджую світ» чи початку навчального дня.

Компетентнісні завдання у курсі «Я досліджую світ». Організація спостережень та досліджень, практичної діяльності учнівства.

Тема 8.1.4. Цифрові ресурси для дистанційної освіти у початковій школі.

Методологія дистанційного навчання в початковій школі. Взаємодія між учасниками освітнього процесу під час дистанційного навчання.

Засоби та інструментарій для дистанційного навчання молодших школярів. Поширені вебресурси, онлайн-дошки, інтерактивні сервіси миттєвого опитування.

Цифрова творчість учнів/учениць початкових класів.

Тема 8.1.5. Практики та інструменти оцінювання навчальних досягнень молодших школярів.

Сучасні підходи до оцінювання навчальних досягнень молодших школярів. Право учня на справедливе, об'єктивне, неупереджене, недискримінаційне доброчесне оцінювання результатів навчальних досягнень та особистісних надбань учнів/учениць початкової школи. Оцінювання: формувальне та підсумкове.

Формувальне оцінювання особистісного розвитку учнівства, його прогресу у навчанні та навчальних досягнень. Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання: формулювання конкретних, чітких, зрозумілих, досяжних навчальних цілей; використання ефективного зворотного зв'язку; забезпечення активної участі учнів/учениць в процесі пізнання; визначення критеріїв оцінювання; здійснення рефлексії; коригування підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.

Підсумкове оцінювання навчальних досягнень учнівства. Заповнення свідоцтв досягнень.

Тема 8.1.6. Реалізація виховного процесу. Національно-патріотичне виховання молодших школярів.

Виховний процес як невід'ємна складова освітнього процесу, що ґрунтується на загальнолюдських цінностях, культурних цінностях українського народу, цінностях громадянського (вільного демократичного) суспільства, принципах верховенства права, дотримання прав і свобод людини і громадянина тощо. Особливості здійснення виховного процесу в реаліях сьогодення.

Реалізація Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Основні складові національно-патріотичного виховання: громадянсько-патріотичне, духовно-моральне, військово-патріотичне та екологічне виховання. Система заходів та завдань

для досягнення мети патріотичного виховання. Шляхи та форми ефективного формування національно-патріотичного виховання учнів/учениць початкових класів НУШ.

Очікувані результати за інваріантним фаховим модулем 8.1 охоплюють:

Знання й розуміння:

- вимог безпеки щодо освітнього середовища у всіх типах закладів загальної середньої освіти;
- вимог до організації освітнього середовища;
- інноваційних підходів до викладання української мови, інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в початковій школі;
- видів оцінювання, доцільних методів, форм і засобів забезпечення зворотного зв'язку під час проєктування діяльності вчителя та учнів на уроці;
- стратегій розвитку критичного мислення;
- цифрових ресурсів, які використовуються в умовах дистанційного навчання у початковій школі
- Концепції національно-патріотичного виховання

Уміння:

- створювати безпечне, мотивуюче, розвивальне, інклюзивне освітнє середовище для учнів початкової школи;
- оцінювати навчальні досягнення учнів з дотриманням принципів справедливості, неупередженості, об'єктивності, незалежності, недискримінаційності та доброчесності;
- застосовувати стратегії розвитку критичного мислення молодших школярів та ігрові технології навчання в освітньому процесі початкової школи;
- використовувати цифрове освітнє середовище для організації дистанційного навчання учнів/учениць початкових класів;
- здійснювати виховний процес ґрунтується на загальнолюдських цінностях, культурних цінностях українського народу, цінностях громадянського суспільства, принципах верховенства права, дотримання прав і свобод людини і громадянина;
- використовувати в освітньому процесі молодших школярів різноманітні форми національно-патріотичного виховання;

Диспозиції (цінності, ставлення):

- здатність створювати педагогічні умови для якісного навчання здобувачів/здобувачок початкової освіти НУШ, всебічного розвитку особистості;
- дитиноцентризм, цінність особистості, просування демократичних цінностей;
- готовність застосовувати інновації в освітньому процесі початкової школи;
- мобільність, гнучкість;
- постійний професійний розвиток, рефлексія;
- патріотизм, плекання української самоідентичності

Варіативні фахові модулі

Варіативний фаховий модуль 8.2. Формування математичної компетентності молодших школярів в освітньому процесі початкової школи в умовах НУШ

Тема. Математична освітня галузь. Мета, загальні та обов'язкові результати навчання здобувачів/здобувачок освіти (2 год).

Математична освітня галузь у Державному стандарті початкової освіти та Типових освітніх програмах початкової освіти. Компетентнісний підхід – пріоритетний аспект розвитку Нової української школи. Формування математичної компетентності: загальні та обов'язкові результати навчання здобувачів/здобувачок освіти.

Змістові лінії математичної освітньої галузі та особливості їх упровадження в освітньому процесі початкової школи.

Тема. Результати моніторингових досліджень стану сформованості математичної компетентності молодших школярів: проблеми та їх вирішення (2 год).

Аналіз результатів моніторингових досліджень стану сформованості математичної компетентності молодших школярів. Порівняння показників за роками проведення моніторингу.

Математикофобія або математична тривожність, її прояви на уроках математики. Як знизити тривожність щодо математики. Як зацікавити школярів математикою.

Тема. Діяльнісний підхід: «Щоденні 3» як технологія формування математичної компетентності молодших школярів (2 год).

«Щоденні 3» як важлива форма розвитку математичних навичок молодших школярів. Структура роботи над «Щоденними 3»: вироблення правил, створення простору для роботи, визначення сигналу для початку і закінчення роботи. Огляд діяльностей: математика самостійно, математика письмово, математика з другом.

«Математика самостійно»: математичні ігри та кінестетичні вправи, при виконанні яких діти самостійно закріплюють вивчене за допомогою дій із різними предметами (палички Кюїзенера, настільні ігри, LEGO, ребуси та головоломки, кубики та картки, танграми, математичні розмальовки тощо).

«Математика письмово»: завдання на роздаткових аркушах (домалюй, обведи правильні числа, знайди правильну відповідь, заштрихуй площу, пройди лабіринтом, знайди відмінності тощо).

«Математика з другом» (колективна діяльність): математичні ігри: математичне доміно, утворення фігурок із паличок, лабіринти, математичне лото, пошук закономірностей, завдання на конструювання та моделювання, танграм тощо).

Тема. Робота над задачами (2 год).

Методична система навчання молодших школярів розв'язанню сюжетних задач. Формування в учнів/учениць умінь розв'язувати задачі.

Методичні прийоми роботи над математичними задачами. Ступені та етапи роботи над текстовою задачею. Варіанти скороченого запису задачі. Способи розбору задач: від числових даних і від питання.

Диференційований підхід в освітньому процесі молодших школярів.

Творча робота над задачею.

Тема. Математика дистанційно: корисні онлайн-ресурси (2 год).

Особливості проведення уроків математики у дистанційному режимі.

Математика в ігровій формі: Matifik як персоналізоване вивчення математики для учнів/учениць початкової школи. Створення математичних завдань, тестів: LearningApps, Kahoot. Формування обчислювальних навичок: Прангліміне Міксіке – онлайн-математичний тренажер, платформа для проведення тренувань і змагань з усного рахунку. Geoboard – віртуальна дошка механічного конструктора. Мобільний застосунок «Вивчаю – не чекаю».

«Дистанційна школа для учнів» на сайті КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Тема. Реалізація змістової лінії «Робота з даними» в освітньому процесі початкової школи (2 год).

«Робота з даними» - ознайомлення учнів/учениць зі способами подання інформації та застосування її при розв'язанні практико орієнтованих завдань, моделювання ситуацій у формі таблиць, схем, діаграм.

Типові освітні програми з математичної освітньої галузі для 1-4 класів щодо реалізації змістової лінії «Робота з даними»: мета, завдання, очікувані результати навчання здобувачів/здобувачок освіти.

Варіанти завдань, вправ щодо впровадження змістової лінії «Робота з даними» у підручниках з математики. Діаграми: аналіз, читання, побудова, розв'язання задач. Розробка власних завдань.

Тема. Розробка, проведення та оцінювання діагностувальних робіт з математики (3 год).

Оцінювання рівня навчальних досягнень молодших школярів з математичної освітньої галузі. Реалізація діагностувальних завдань. Аналіз виконання учнями діагностувальних завдань як показник готовності чи неготовності до подальшого опанування навчального матеріалу. Інструкція для учнів щодо виконання діагностувальної роботи. Методичні рекомендації щодо розробки різних варіантів діагностувальних робіт з математики. Фіксація результатів виконання учнями діагностувальних комплексних робіт, їх аналіз, інтерпретація, використання результатів для подальшого планування роботи.

Очікувані результати за варіативним фаховим модулем 8.2 охоплюють:

Знання й розуміння:

- мети, завдань, загальних та обов'язкових результатів навчання молодших школярів з математичної освітньої галузі;
- змістових ліній математичної освітньої галузі та особливостей їх упровадження в освітньому процесі початкової школи;
- проявів математичної тривожності на уроках математики та шляхів її подолання;
- результатів моніторингових досліджень стану сформованості математичної компетентності молодших школярів;
- структури роботи над «Щоденними 3»;
- методичної системи навчання молодших школярів розв'язанню сюжетних задач;
- ступенів та етапів роботи над текстовою задачею;
- особливостей проведення уроків математики у дистанційному режимі;
- онлайн-ресурсів для вивчення математики;
- шляхів реалізації змістової лінії «Робота з даними» математичної освітньої галузі;
- оцінювання рівня навчальних досягнень молодших школярів з математичної освітньої галузі; методики формування та проведення діагностувальної роботи

Уміння:

- формувати математичну компетентність молодших школярів;
- використовувати результати моніторингових досліджень стану сформованості математичної компетентності молодших школярів для планування освітньої діяльності;
- зацікавити школярів математикою; практично реалізовувати діяльності «Щоденні 3» в освітньому процесі молодших школярів; застосовувати на уроках математики диференціацію та індивідуалізацію навчання; використовувати корисні онлайн-сервіси з математики при дистанційному навчанні та з метою зацікавлення учнів;
- розробляти завдання з використанням діаграм, схем, таблиць тощо;
- формувати комплексні діагностувальні роботи з математики для учнів/учениць початкових класів

Диспозиції (цінності, ставлення):

- здатність використовувати сучасні ефективні методики та технології навчання, виховання та розвитку молодших школярів, ефективно формувати в учнів математичну компетентність відповідно до вимог сьогодення;
- ціннісне ставлення та позитивний досвід до компетентнісного та діяльнісного підходу реалізації математичної освітньої галузі;
- мотивування, стимулювання та організація пізнавальної діяльності учнів/учениць у процесі навчання;
- рефлексивне ставлення до власної професійної діяльності

Варіативний фаховий модуль 8.3. Реалізація діяльнісного підходу в освітньому процесі початкової школи

Тема. Сучасність: запит на ігрові та діяльнісні методи навчання (2 год).

Світ, що змінюється, – сучасна реальність. Діяльнісний підхід як ефективний спосіб взаємодії в освітньому процесі. Роль діяльнісного підходу у формуванні цілісної особистості.

П'ять характеристик діяльнісного підходу як ДНК освітнього процесу сьогодні (значуща, соціальна, активна, мотивуюча, радісна). Нейронаука і освітній процес. Взаємозалежність діяльнісного підходу та розвитку мотивації учнів до навчання. Агентність як рушійна сила освітньої подорожі дитини. Можливості розвитку наскрізних умінь та агентності дитини в освітньому процесі початкової школи.

Тема. Ефективні практики діяльнісного навчання (2 год).

Кейси реалізації діяльнісного підходу з досвіду педагогів початкової школи. Практикум з діяльнісного підходу. Відкриті запитання та завдання як ефективні інструменти реалізації діяльнісного підходу. Діяльнісний підхід як наскрізний в освітньому процесі початкової школи.

Тема. «Шість цеглинок» та «Play Vox» як практичні інструменти реалізації діяльнісного навчання (2 год).

Методика «Шість цеглинок» як інструмент освітньої діяльності в початковій школі. Ефективні практики діяльнісного навчання, зокрема, з наборами LEGO «Play Vox».

«Стан потоку» як невід'ємна умова утримання інтересу та мотивації дітей. Педагогічні прийоми створення «стану потоку» в освітньому процесі початкової школи.

Безмежний арсенал інструментів реалізації діяльнісного підходу у початковій школі.

Тема. Проєктне та дослідницьке навчання як ефективні способи реалізації діяльнісного підходу (2 год).

Теоретичні засади методу проєктів. Реалізація проєктної діяльності у початковій школі. Проєктна діяльність у розрізі розвитку наскрізних умінь. Педагогічний супровід проєктної діяльності. Баланс ініціатив педагога і учнів під час реалізації проєктної роботи.

Практикум дослідницько-експериментальної та пошукової діяльності.

Тема. Креативне мислення в реаліях сучасного світу: новий погляд (2 год).

Сучасні підходи до тлумачення поняття «креативність». Креативність як ментальний м'яз, а не статична якість і риса. Креативність як циклічний, динамічний та ітеративний процес. Дивергентне та конвергентне мислення.

Відкриті запитання як механізм стимулювання креативного процесу. Діяльнісний підхід як природний механізм розвитку креативного мислення. Освітній процес закладу загальної середньої освіти як креативний процес трансформації думок і дій педагогів.

Тема. Критичне мислення як навігаційний інструмент сучасної людини (2 год).

Критичне мислення як одне з ключових завдань освітнього процесу у початковій школі. Сутність поняття «критичне мислення». Стратегії розвитку критичного мислення. Діяльнісний підхід як умова для розвитку критичного мислення. Моделювання освітньої діяльності з використанням структури уроку критичного мислення.

Тема. Театралізація як спосіб реалізації діяльнісного підходу (3 год).

Театралізація як один з ефективних методів навчання, розвитку і виховання молодших школярів. Змістова лінія «Театралізуємо» мовно-літературної освітньої галузі, яка передбачає залучення учнів до сценічної творчості, моделювання різних ситуацій спілкування, імпровізації, творчого мислення, розвиток емоційного інтелекту.

Види театралізації. Створення (змiana, удосконалення) сюжету.

Ляльковий театр як особливий вид мистецтва. Створення персонажів лялькового театру. Ляльковий театр на уроці.

Очікувані результати за варіативним фаховим модулем 8.3 охоплюють:

Знання й розуміння:

- психологічних основ педагогічної діяльності;
- методів і прийомів практичної реалізації діяльнісного підходу;
- особливостей упровадження діяльнісних методів навчання в початковій школі;
- важливості розвитку креативності та критичного мислення молодших школярів;
- теоретичних та практичних засад проєктної діяльності;
- ефективних практик діяльнісного навчання;
- методики «Шість цеглинок» як інструмента освітньої діяльності в початковій школі;
- діяльнісної реалізації змістової лінії «Театралізуємо» мовно-літературної освітньої

галузі

Уміння:

- створювати дієве освітнє середовище;
- організовувати активну навчальну діяльність молодших школярів;
- використовувати компетентнісний та трансформаційний потенціал діяльнісних методів навчання на предметах усіх освітніх галузей;
- проєктувати діяльнісні методи навчання;

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення педагогами глибинної сутності діяльнісного підходу як наскрізного, його значення для формування цілісної особистості дитини та свідомого використання діяльнісних методів навчання в умовах освітніх змін;
- формування у педагогів ціннісного ставлення та позитивного досвіду до діяльнісного підходу та його можливостей для всебічного розвитку дитини;
- стимулювання та підтримка пізнавальних потреб дитини у процесі навчання;
- пізнавальна відкритість, гнучкість поведінки, рефлексивне ставлення до власної професійної діяльності

Варіативний фаховий модуль 8.4. Благополуччя дітей і педагогів: дієві інструменти та практики психосоціальної підтримки

Тема. Благополуччя і навчання дітей в умовах надзвичайних ситуацій (1 год).

Вплив надзвичайних ситуацій на розвиток, навчання та благополуччя дитини і дорослого.

Вплив надзвичайних ситуацій в Україні на благополуччя, розвиток та навчання дітей.

Тема. Психосоціальна підтримка та гра (2 год).

Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка. Етика психосоціальної підтримки. Види та рівні психосоціальної підтримки. Роль гри у підтримці благополуччя дитини. Характеристики гри та сфери розвитку дитини. «Навчання через гру» як новітня освітня стратегія та педагогічна практика.

Ресурс вільної гри у збереженні психічного здоров'я дитини та дорослого.

Тема. Вплив стресу на благополуччя та навчання дітей (2 год).

Аспекти благополуччя дитини і дорослого. Вікові індикатори переживання стресу. Роль психосоціального благополуччя в житті дитини.

Вплив стресу на креативний, соціальний, когнітивний, емоційний і фізичний розвиток дитини.

Психологічно безпечне освітнє середовище.

Тема. Створення безпечного ігрового освітнього середовища (2 год).

Поняття «безпечне освітнє середовище» та шляхи його створення. Чинники успішного розвитку та навчання дітей в умовах надзвичайних ситуацій.

Відчуття безпеки у дітей завдяки передбачуваності освітнього процесу, впровадженню рутин та адаптованого розкладу. Приклади щоденних рутин.

Розробка плану створення безпечного освітнього середовища.

Тема. Підтримка позитивної поведінки (2 год).

Стратегії підтримки позитивної поведінки дітей у закладі освіти. Чотири практики позитивної підтримки поведінки. Сприяння позитивній соціальній взаємодії у закладі освіти.

Тема. Сприяння соціально-інтерактивному середовищу (2 год).

Успішні стратегії психосоціальної підтримки в закладі освіти.

Розвиток копінг-стратегій та соціально-емоційних умінь.

План підтримки благополуччя дітей у закладі освіти.

Створення соціально-інтерактивного середовища в дитячому колективі.

Тема. Розвиток соціально-емоційних навичок та умінь подолання стресу через гру (2 год).

Значення соціально-емоційних навичок для підтримки благополуччя дітей.

Активності, спрямовані на розвиток соціально-емоційних навичок.

План імплементації ігрових активностей для розвитку соціально-емоційних навичок в освітній процес.

Тема. Благополуччя педагога (2 год).

Благополуччя педагога: чинники, типи та індикатори. Благополуччя педагога та благополуччя дитини. Благополуччя педагога та план його професійного розвитку.

Ефективні стратегії професійної самоорганізації, самоменеджменту. Професійні спільноти та групова підтримка.

Очікувані результати за варіативним фаховим модулем 8.4 охоплюють:

Знання й розуміння:

- теорії і практики психології надзвичайних ситуацій;
- етики психосоціальної підтримки;
- педагогіки гри;
- значення гри для психічного здоров'я та соціального благополуччя;
- впливу рутин на освітній процес в умовах надзвичайних ситуацій;
- ефективних стратегій психосоціальної підтримки розвитку та навчання дитини в умовах надзвичайних ситуацій, зокрема засобами навчання через гру;

Уміння:

- організовувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до навчання дітей в умовах надзвичайних ситуацій;
- здійснювати різнорівневу та різномодальну психосоціальну підтримку розвитку та навчання дітей у закладі освіти, зокрема засобами навчання через гру;
- розрізняти реакції дітей і дорослих на стрес, життєві труднощі (за віком, часом прояву тощо);
- створювати безпечне ігрове освітнє середовище;
- використовувати шість практик, за допомогою яких педагоги та освітнє середовище можуть підтримувати благополуччя дітей;
- створити план підтримки благополуччя дітей у щоденній педагогічній практиці.
- використовувати стратегії підтримки позитивної поведінки дітей у закладі освіти

Диспозиції (цінності, ставлення):

- професійна мобільність та гнучкість;
- розвиток значущих професійних якостей педагогів, у тому числі – психологічної стійкості, самоорганізації, рефлексії, агентності, мотивації до професійного самовдосконалення, самоменеджменту в умовах надзвичайних ситуацій;
- ціннісне ставлення педагогів до здійснення психосоціальної підтримки дітей, в умовах надзвичайних ситуацій, зокрема засобами навчання через гру;
- просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

Варіативний фаховий модуль 8.5. Організація освітнього процесу для дітей з особливими потребами

Тема. Нормативні та методологічні основи забезпечення інклюзивного освітнього середовища (2 год).

Законодавство України щодо забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на інклюзивну освіту. Поняття «особливі освітні потреби». Аналіз змісту поняття «виключення», «сегрегація», «інтеграція». Завдання та принципи інклюзивної освіти.

Тема. Деонтологія інклюзивної освіти (2 год).

Поняття «деонтологія інклюзивної освіти». Вимоги до моральності, професійного обов'язку та професійної поведінки вчителя в інклюзивному класі. Готовність педагогічного працівника працювати з дитиною з особливими освітніми потребами.

Тема. Діти з особливими освітніми потребами (2 год).

Зміни та модифікації у вікових періодах розвитку. Категорії дітей з особливими освітніми потребами та їх характеристика. Психолого-педагогічні умови соціалізації дитини у соціумі.

Тема. Індивідуальна програма розвитку (2 год).

Алгоритм розроблення та змістове наповнення програми, враховуючи фізичний, мовленнєвий, когнітивний, емоційний розвиток дитини з особливими освітніми потребами. Адаптація та модифікація змісту навчальних матеріалів.

Тема. Технології навчання в інклюзивному освітньому середовищі (2 год).

Диференційований та індивідуальний підходи у навчанні дітей з особливими освітніми потребами. Концепції, які орієнтовані на індивідуальний підхід у процесі навчання в інклюзивному освітньому середовищі. Психолого-педагогічні аспекти оцінювання учнів.

Тема. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами (2 год).

Основні завдання та функції команди психолого-педагогічного супроводу. Склад та організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу. Міжвідомче партнерство з питань допомоги дітям з особливими освітніми потребами.

Тема. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища (3 год).

Принципи універсального дизайну. Особливості застосування універсального дизайну в інклюзивному освітньому середовищі. Архітектурна доступність, розумне пристосування. Ресурсна кімната.

Очікувані результати за варіативним фаховим модулем 8.5 охоплюють:

Знання й розуміння:

- основних підходів до організації освітнього процесу в закладі освіти;
- принципів побудови та планування індивідуальної освітньої траєкторії дитини з особливими освітніми потребами;
- основних понять: «особа з особливими освітніми потребами», «інклюзивне навчання», «універсальний дизайн», «індивідуальна траєкторія розвитку», «індивідуальна програма розвитку», «безбар'єрний доступ», «психолого-педагогічний супровід (підтримка)»;
- здатність до визначення сильних сторін дітей з особливими освітніми потребами;
- принципів оцінювальної діяльності на основі цілей та критеріїв;
- ролей і завдань усіх учасників команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами;
- здатність до ефективної міжособистісної взаємодії з колегами, дітьми та їхніми батьками в інклюзивному освітньому просторі;
- принципів універсального дизайну в навчанні та стратегій розумного пристосування.

Уміння:

- організовувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до інклюзивного навчання;
- визначати й враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості дітей з особливими освітніми потребами;
- розробляти індивідуальну програму розвитку дитини, враховуючи її фізичний, когнітивний, емоційний розвиток;
- створювати безбар'єрне, безпечне, інклюзивне освітнє середовище;
- володіти методами оцінювання, спираючись на сильні сторони дитини з особливими освітніми потребами;
- застосовувати різні види оцінювання;
- застосовувати принципи універсального дизайну в навчанні та стратегії розумного пристосування з метою забезпечення додаткових потреб учнів в освітньому процесі.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- професійна мобільність та гнучкість;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх учнів, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами;
- просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

Варіативний фаховий модуль 8.6. Особливості цифрової трансформації в умовах НУШ

Заняття проходять в змішаному форматі (лекція плюс практика). Співвідношення на вибір здобувачів.

Тема. Інформаційно-комунікаційні технології в НУШ (2 год).

Діджиталізація. Технологія проведення вебінарів. Особливості інтерактивних уроків. Медіаграмотність.

Тема. Формувальне оцінювання та ІКТ-інструментарій (2 год).

Сервіси формувального оцінювання. Анонімне оцінювання. Типи тестування. Отримання відповідей від учнів. Інтерактивне тестування.

Тема. Кібербезпека (2 год).

Побудова безпечного освітнього середовища. Вправи з основ інформаційної гігієни. Налаштування ПК та браузера. Антивірус: за та проти. Ліцензування та автентифікація програмного забезпечення.

Тема. Програмні засоби для успішного дистанційного навчання (2 год).

Інструменти віддаленого доступу до ПК учня. Налаштування програмного забезпечення. Програмні засоби на мобільний телефон.

Тема. Хмарні технології (2 год).

Теорія хмарних технологій. Особливості роботи та порівняння середовищ. Сайти, опитування, інтерактивні дошки, презентації, документи. Спільна робота.

Тема. Проєктна діяльність за допомогою ІКТ-інструментарію (2 год).

Поєднання хмарних технологій, формувального оцінювання, кібербезпеки та ін. Особливості та відмінності різноманітних платформ.

Тема. Гейміфікація навчання та створення власних вправ, тестів, інтерактиву (3 год).

Створення матеріалу до очного та дистанційного уроку. Домашні завдання – це весело. Аналіз різноманітних ігрових платформ. Впровадження формувального оцінювання в елементи гейміфікації навчання.

Очікувані результати за варіативним фаховим модулем 8.6 охоплюють:

Знання й розуміння:

- вітчизняного та міжнародного нормативно-правового забезпечення цифровізації суспільства та освіти;
- особливостей та відмінностей організації освітнього процесу в умовах відкритої освіти за допомогою дистанційних платформ;
- ознак кібератак, онлайн-злочинів, методів захисту від них; правових та етичних норм використання цифрових технологій та сервісів; основних правил безпечної поведінки в мережі інтернет;
- класифікації та особливостей використання різних видів електронних ресурсів, наявних національних та регіональних освітніх цифрових ресурсів, у тому числі для підтримки навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Уміння:

- використовувати цифрове освітнє середовище для навчання, моніторингу та контролю його якості, залучати до розбудови цифрового освітнього середовища зацікавлених осіб та організацій;
- відрізняти довірені інформаційні джерела від шахрайських, розпізнавати маніпулятивні впливи, що здійснюються через глобальну мережу інтернет та засоби масової інформації;
- добирати та використовувати цифрові інструменти для професійного спілкування та спілкування з учасниками освітнього процесу;
- добирати безпечні, доцільні для навчання здобувачів освіти електронні (цифрові) освітні ресурси, впорядковувати їх та використовувати з урахуванням мети, умов навчання, вікових особливостей та їхніх потреб;

- модифікувати наявні електронні (цифрові) освітні ресурси з урахуванням дозволів та ліцензій, створювати (враховуючи потреби здобувачів освіти) нові, здійснювати їх захист, надавати доступ до них здобувачам освіти;
- використовувати електронні (цифрові) освітні ресурси та сервіси для забезпечення ефективного управління освітнім процесом, взаємодії між учасниками освітнього процесу, підтримки активного та інтерактивного навчання, корекції та адаптації освітнього процесу відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти;
- використовувати професійні онлайн-спільноти для професійного розвитку та реалізації професійних ідей та проєктів; а також цифрові інструменти для професійного спілкування.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- здатність критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, розуміння правових та етичних аспектів, пов'язаних з використанням цифрових технологій;
- мотивація до навчання впродовж життя в професійній сфері за допомогою цифрових технологій та електронних (цифрових) освітніх ресурсів;
- мотивація до проєктування, створення, поширення нових електронних (цифрових) освітніх ресурсів для власної педагогічної діяльності.

Варіативний фаховий модуль 8.7. STEM як освітній ресурс XXI століття

Тема. STEM-освіта: теоретичний, методичний та технологічний виміри (2 год).

STEM-освіта: закордонний та вітчизняний аспект розвитку. Основні принципи STEM-орієнтованого підходу в освіті. Нормативно-правове забезпечення STEM-освіти. STEM-освіта як пріоритетний напрям розвитку системи освіти. Актуальність запровадження підходів STEM-освіти. Створення сучасного STEM-середовища. Можливості STEM-освіти в контексті теорії поколінь.

Тема. Розвиток штучного інтелекту: можливості для STEM-освіти (2 год).

Цифрові технології: основні поняття та сфери застосування. Мета та завдання курсу «Цифрові технології в соціальній сфері». Концепція розвитку цифрових компетентностей. Сутність поняття, завдання та зміст сучасних цифрових технологій. Цифрова грамотність як невід'ємний аспект розвитку цифрових технологій. Використання СМАРТ-технологій, як новітніх цифрових технологій для забезпечення якісного освітнього процесу

Тема. Інтерактивні платформи як інструмент STEM-освіти (2 год).

Додатки та інтерактивні платформи для організації STEM-освіти. Загальна характеристика сервісів та інструментів: особливості роботи в контексті професійного використання. Інтерактивні онлайн-дошки: призначення та технологія використання. Вебресурси в організації STEM-освіти. Цифровий ресурс Google Docs, Mozaik, mozaik3D, mozaWeb: технологія використання. Google-календар та онлайн-розсилки. Особливості використання освітнього ігрового ресурсу Wordwall. Соціальні мережі. Модель використання соціальних мереж.

Тема. Тривимірне моделювання як технологія STEM (2 год).

Огляд основних сучасних середовищ комп'ютерного 3D моделювання. Основні технології 3D друку. Основні елементи інтерфейсу Onshape. Будова 3D принтера та основні налаштування друку. Види матеріалів для 3D друку та їх технічні характеристики.

Твердотільне моделювання. Поверхневе моделювання. Експорт моделей та підготовка моделей до друку.

Тема. STEM-урок: методичні підходи та інноваційні технології (2 год).

STEM-урок: переваги та недоліки. STEM-урок: критерії та завдання. Структурні елементи STEM-уроку. Продуктивна командна робота як пріоритетна форма STEM-уроку. Елементи інженерного проєктування: можливості для STEM-уроку. Практичне та відкрите дослідження на STEM-уроці. Новітні технології для організації STEM-уроку.

Тема. Проєктна діяльність як пріоритетна складова STEM-орієнтованого підходу (2

год).

Проектна технологія: історія виникнення та сучасний стан. Класифікація проєктів, особливості STEM-проєктів. Структура STEM-проєкту. Інтегроване тематично-проєктне навчання. Організація роботи на різних етапах STEM-проєкту. Технології постановки завдань, правила зворотного зв'язку та контроль STEM-проєктів.

Тема. AR та VR-проєкти в освітньому процесі (3 год).

Загальна характеристика технологій доповненої та віртуальної реальності. Можливості доповненої та віртуальної реальності для STEM-освіти. Створення програмних засобів та навчального контенту із використанням технологій доповненої та віртуальної реальності. BookVAR: приклади експериментів. Colosseum VR. Mezo VR. Titans of Space. EligoVision.

Очікувані результати за варіативним фаховим модулем 8.7 охоплюють:

Знання й розуміння:

- теоретичних і прикладних основ застосування STEM технологій в освітньому процесі;
- способів і методів застосування STEM технологій в організації міждисциплінарного підходу у навчанні та проєктній діяльності;
- методів, засобів та технологій STEAM-освіти, збору інформації з різних джерел, контент-аналізу документів, аналізу та обробки даних, пов'язаних із методикою впровадження STEM в освітній процес.

Уміння:

- ефективно використовувати технології STEM-освіти для розв'язання задач дослідницького та/або інноваційного характеру;
- застосовувати методики та освітні інструменти STEM-освіти під час проєктної діяльності та в мультидисциплінарному підході;
- організовувати STEM-орієнтований підхід в освітньому процесі під час організації дослідницької діяльності;
- самостійно управляти процесом організації освітньої та дослідницької діяльності із застосуванням технологій STEM-освіти.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- здатність ефективно формувати комунікаційні стратегії у процесі розробки та впровадження в освітній процес навчального контенту із використанням STEM-технологій;
- здійснення соціальних комунікацій в процесі спілкування з фахівцями в галузі педагогічних наук, забезпечення обміну логічними аргументами з метою досягнення взаєморозуміння й згоди з питань впровадження STEM-освіти.

Варіативний фаховий модуль 8.8. Вектори вдосконалення професійної майстерності педагога

Тема. Самоаналіз особистісно-професійних досягнень з реалізації освітніх цілей і завдань у вимірі ціннісного ставлення до себе та інших (2 год).

Розбудова індивідуальної траєкторії особистісно-професійного самовдосконалення засобами порівняльного самоаналізу. Об'єктивація самооцінки особистісно-професійних досягнень з реалізації освітніх цілей і завдань за інтегративними показниками, критеріями, характеристиками.

Тема. Гендерний підхід в закладі освіти (2 год).

Поняття «стать», «гендер», «гендерні стереотипи». Шляхи подолання гендерних стереотипів. Статеворольовий та гендерночутливий підходи в освіті. Нормативна база з питань гендерної рівності. Види дискримінації.

Тема. Формування української ідентичності школяра як крок в успішне майбутнє (2 год).

Утвердження національно-культурної ідентичності українців. Шлях випробувань українців. Школа – майстерня української ідентичності. Мова – генетичний код нації. Українська ідентичність крізь призму шкільного підручника. Виховний потенціал школи.

Тема. Формування здоров'язбережувальної компетентності особистості (2 год).

Здоров'язбережувальна спрямованість освітнього процесу сучасних закладів освіти. Організація здоров'язбережувального середовища закладу освіти. Вимоги до професійної діяльності педагогів щодо формування здоров'язбережувальної компетентності особистості. Розробка стратегій забезпечення здоров'язбережувального змісту освітнього процесу.

Тема. Формування комплексного плану вдосконалення освітнього процесу на основі системного аналізу сильних і слабких сторін (SWOT-аналіз) (2 год).

SWOT-аналіз: поняття та місце в комплексному плануванні. Методика та технологія проведення SWOT-аналізу. Загальні характеристики сильних і слабких сторін особистості. SWOT-аналіз професійної діяльності педагога. Формування комплексного плану освітнього процесу за результатами SWOT-аналізу.

Тема. Використання інтегрованого підходу як форми реалізації міжпредметних зв'язків (2 год).

Поняття «інтегроване навчання» та «міжпредметні зв'язки». Підходи до організації інтегрованого навчання. Інтегрований урок як умова розвитку творчо-компетентної особистості в контексті синергетичного підходу. Методологічні наслідки використання педагогічної синергетики в освітньому процесі.

Тема. Сучасні технології оцінювання: основний інструментарій та умови його застосування (3 год).

Сутність сучасних технологій оцінювання, продуктивних для визначення рівня ключових і предметних компетентностей та навчальних досягнень здобувачів освіти в Новій українській школі. Визначення стану реалізації цілі навчальної діяльності здобувачів освіти, відстеження рівня їхніх досягнень, розвитку самостійності і взаємодії, відстежування прогресу в навчанні тощо.

Очікувані результати за варіативним фаховим модулем 8.8 охоплюють:

Знання і розуміння:

- сутності української ідентичності; національної гідності, національної самосвідомості;
- необхідності дослідження власної професійної діяльності;
- нормативної бази щодо питань гендерної рівності;
- особливостей статевого та гендерночутливого підходів в освітньому процесі;
- вимог до професійної діяльності педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти щодо формування здоров'язбережувальної компетентності особистості;
- методики формування здоров'язбережувальної компетентності особистості;
- поняття SWOT-аналізу та методики його проведення;
- видів інтеграції в навчанні, підходів до інтегрованого навчання учнів;
- концептуальних і методичних особливостей різних видів оцінювання;
- технологій, методів і прийомів для організації різних видів оцінювання, розвитку в учнів здатності до самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання.

Уміння:

- утверджувати основи української ідентичності в освітньому процесі;
- формувати в учасників освітнього процесу національну гідність та національну свідомість;
- здійснювати особистісну саморегуляцію емоційних станів і почуттів;
- організовувати діяльність здобувачів освіти на засадах гендерночутливого підходу;
- долати гендерні стереотипи;
- використовувати інноваційні форми, методи, засоби формування в учнів здоров'язбережувальної компетентності;
- упроваджувати технології та методики SWOT-аналізу особистості;
- застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію навчальних предметів/інтегрованих курсів;

- організовувати оцінювальну діяльність на основі самооцінювання й взаємооцінювання;
- формулювати об'єктивні й зрозумілі для учнів навчальні цілі, визначати критерії оцінювання;
- створювати безпечне навчальне середовище.

Диспозиції (цінності, ставлення)

- національна гідність, національна свідомість;
- самоповага й повага до інших людей, справедливість, чесність, турбота;
- просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);
- ціннісне ставлення до здоров'я;
- забезпечення здоров'язбережувального середовища в закладах освіти;
- професійний розвиток педагога в умовах змін системи освіти та законодавчого забезпечення;
- готовність застосовувати гендерночутливий підхід до навчання в Новій українській школі;
- здатність планувати освітній процес на засадах принципів недискримінації.

Варіативний фаховий модуль 8.9. Кінезіологічні вправи для стимулювання розумової діяльності молодших школярів

Тема. Сутність, принципи, освітні завдання кінезіології (4 год).

Історія кінезіології. Сутність поняття «кінезіологія». Принципи кінезіології. Дитяча кінезіологія. Освітня кінезіологія. Основна мета освітньої кінезіології. Завдання освітньої кінезіології.

Гімнастика для мозку. Етапи розвитку функцій головного мозку. Спрямованість розвитку дитини від руху до мислення, а не навпаки. Інтеграція роботи півкуль мозку дитини. Вплив кінезіологічних вправ на розумовий розвиток молодших школярів.

Тема. Комплекс вправ з нейробіки для когнітивного розвитку дітей (7 год).

Рухи для тіла, під час виконання яких розвивається міжпівкульна взаємодія, знімаються мимовільні, ненавмисні рухи й м'язові затиски. Вправи для очей, які розвивають міжпівкульну взаємодію, підвищують енергію організму. Дихальні вправи, які покращують ритміку організму, розвивають самоконтроль. Вправи для розвитку дрібної моторики рук. Вправи на розтягування, які нормалізують гіпертонус та гіпотонус. Вправи на релаксацію. Масаж.

Тема. Особливості впровадження комплексу кінезіологічних вправ в освітній процес початкової школи (4 год).

Проведення вправ як динамічні паузи та як частину уроку для дітей молодшого шкільного віку. Час проведення. Точність виконання рухів і прийомів. Поступове ускладнення вправ. Варіанти ускладнення вправ. Проведення вправ лише під час стандартного навчання. Творчі завдання не переривати. Якщо діти мають інтенсивне розумове навантаження, комплекс вправ краще проводити перед уроком, Особливості проведення вправ для молодших школярів. Акцентуація на доброзичливій обстановці під час виконання вправ.

Очікувані результати за варіативним фаховим модулем 8.9 охоплюють:

Знання й розуміння:

- сутності і принципів кінезіології та методики реалізації освітніх завдань за її допомогою;
- потенційних ресурсів кінезіології для когнітивного розвитку молодших школярів;
- особливостей впровадження комплексу кінезіологічних вправ в освітній процес початкової школи.

Уміння:

- самостійно виконувати комплекс кінезіологічних вправ;
- впроваджувати в освітній процес кінезіологічні вправи;
- адаптувати кінезіологічні вправи до можливостей дітей молодшого шкільного віку.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- готовність до впровадження в освітній процес кінезіологічних вправи;
- ціннісне ставлення до здоров'я молодших школярів.

Варіативний фаховий модуль 8.10. «Дизайн-мислення» для досягнення професійного акме педагогів**Тема. Інноваційне навчання як виклик сьогодення (2 год).**

Актуальність зміни традиційного навчання на інноваційне. Сутність інноваційного навчання. Специфічні особливості інноваційного навчання. Ролі сучасного педагога. Способи мислення. Підготовка мозку до інновацій. Складові підготовленого мислення. Вправи на креативність.

Тема. Технологія «Дизайн-мислення в освіті» (4 год).

Значення понять «Дизайн», «Мислення», «Дизайн-мислення». Людино орієнтований дизайн. Потенційні проблеми «Дизайн-мислення». Сутність технології «Дизайн-мислення». Загальні інструменти «Дизайн-мислення»: спостереження, уява, форма.

Тема. Структура технології «Дизайн-мислення» (4 год).

Складові «Дизайн-мислення». Ключові питання «Дизайн-мислення». Етапи технології «Дизайн-мислення»: емпатія, фокусування, генерація ідей, вибір ідеї, прототипування, тестування. Види прототипування: «Паперове прототипування». «Прототипування досвіду» «Відео-прототипування». «Лего-прототипування».

Тема. Дослідження проблеми за технологією «Дизайн-мислення» (5 год).

Використання дизайн-мислення в проєктній та дослідницькій діяльності. Самостійне проєктування шляхів розв'язання професійних проблем засобами технології «Дизайн-мислення». Особливості реалізації технології «Дизайн-мислення» в освітньому процесі.

Очікувані результати за варіативним фаховим модулем 8.10 охоплюють:**Знання й розуміння:**

- необхідності формування способу мислення, спрямованого на зростання;
- сутності і структури технології «Дизайн-мислення»;
- сутності 4 питань в «Дизайн-мисленні»;
- послідовності роботи за етапами технології «Дизайн-мислення».

Уміння:

- ефективно використовувати в освітньому процесі інструментарій технологій «Дизайн-мислення»;
- використовувати дизайн-мислення в проєктній та дослідницькій діяльності;
- розв'язувати професійні проблеми засобами технології «Дизайн-мислення».

Диспозиції (цінності, ставлення):

- актуальність навчання впродовж життя;
- зміна підходів до організації освітнього процесу в закладах освіти;
- здатність до самостійного планування розв'язання проблем за технологією «Дизайн-мислення».

Варіативний фаховий модуль 8.11. Методика педагогічного дослідження засобами медіатехнологій**Тема. Основні засади педагогічного дослідження (5 год).**

Педагогічне дослідження як процес і результат дослідницької діяльності. Класифікація педагогічних досліджень за їх характером і змістом. Принципи організації педагогічного дослідження. Організація педагогічного дослідження: логіка і структура. Система методів і методика педагогічного дослідження. Використання медіазасобів для здійснення педагогічного дослідження. Розвиток дослідницької компетентності педагогів.

Тема. Особливості побудови дослідницької діяльності педагога через здійснення власного педагогічного дослідження (6 год).

Дослідницька діяльність педагога. Визначення проблеми та теми дослідження. Актуальність дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Мета і завдання дослідження. Гіпотеза дослідження. Методологічні і теоретичні засади педагогічного дослідження. Новизна і значення результатів дослідження та їх впровадження.

Тема. Оформлення та презентація результатів педагогічного дослідження за допомогою онлайн-інструментів (4 год).

Створення електронного педагогічного портфоліо за результатами дослідження. Оцінювання дослідницької діяльності та планування подальшого професійного розвитку й саморозвитку педагогів. Онлайн-інструменти для оформлення результатів педагогічного дослідження.

Очікувані результати за варіативним фаховим модулем 8.11 охоплюють:

Знання й розуміння:

- необхідності дослідження власної діяльності;
- способів підтримки вчителя на різних етапах професійного розвитку;
- інструментів професійного розвитку;
- компонентів дослідницької компетентності та способів її розвитку;
- особливості здійснення педагогічних досліджень та можливостей медіазасобів для реалізації і представлення його результатів;
- поняття професійних спільнот та їх значення в професійному розвитку вчителів;
- існуючих можливостей і ресурсів у сфері професійного розвитку педагогів;
- правових та етичних норм використання цифрових технологій та сервісів; основних правил безпечної поведінки в мережі інтернет;
- класифікації та особливостей використання різних видів електронних ресурсів.

Уміння:

- досліджувати власну професійну діяльність;
- здійснювати педагогічне дослідження, застосовуючи ефективні методи;
- добирати та використовувати цифрові інструменти для професійного спілкування та спілкування з учасниками освітнього процесу;
- добирати безпечні, доцільні для навчання здобувачів освіти електронні (цифрові) освітні ресурси, впорядковувати їх та використовувати з урахуванням мети, умов навчання, вікових особливостей та їхніх потреб;
- оцінювати ефективність обраних електронних (цифрових) ресурсів та їх використання для досягнення навчальних цілей відповідно до умов навчання, вікових особливостей, рівня підготовки та потреб здобувачів освіти;
- модифікувати наявні електронні (цифрові) освітні ресурси з урахуванням дозволів та ліцензій, створювати (враховуючи потреби здобувачів освіти) нові, здійснювати їх захист, надавати доступ до них здобувачам освіти;
- використовувати електронні (цифрові) освітні ресурси та сервіси для забезпечення ефективного управління освітнім процесом, взаємодії між учасниками освітнього процесу, підтримки активного та інтерактивного навчання, корекції та адаптації освітнього процесу відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти;
- дотримуватися вимог авторського права на використання та модифікацію електронних (цифрових) освітніх ресурсів;
- використовувати професійні онлайн-спільноти для професійного розвитку та реалізації професійних ідей та проєктів; а також цифрові інструменти для професійного спілкування.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- здатність здійснювати педагогічне дослідження та висвітлювати його результати;
- здатність критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, розуміння правових та етичних аспектів, пов'язаних з використанням медіатехнологій;
- мотивація до навчання впродовж життя в професійній сфері за допомогою медіатехнологій та електронних (цифрових) освітніх ресурсів;

- мотивація до проєктування, створення, поширення нових електронних (цифрових) освітніх ресурсів для власної педагогічної діяльності;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- усвідомлення цінності підтримки учителя на різних етапах професійного розвитку.

Варіативний фаховий модуль 8.12. Ділове спілкування як інструмент професійного зростання педагога

Тема. Ділове спілкування як навчальна дисципліна та її завдання (2 год).

Поняття ділового спілкування, особливості. Форми і види ділового спілкування. Структура, цілі, функції спілкування. Проблеми спілкування, їх причини і подолання.

Тема. Етикет ділового спілкування (2 год).

Обмін діловою інформацією. Канали сприйняття інформації. Прийоми керівництва увагою. Техніка побудови питань. Мистецтво слухати.

Тема. Способи ділового спілкування (2 год).

Повідомлення як спосіб спілкування. Способи впливу на людей під час спілкування. Моделі спілкування. Стили спілкування. Стратегії та тактики спілкування.

Тема. Ділова бесіда як форма спілкування (2 год).

Функції бесіди. Види бесіди. Характеристика та етапи індивідуальної бесіди. Підготовка до бесіди. Проведення ділової бесіди.

Тема. Мовна культура у діловому спілкуванні (2 год).

Мовний етикет в діловому спілкуванні. Мистецтво правильно мислити та говорити. Вміння слухати. Невербальні засоби та етикет ділового спілкування. Презентація як форма ділової комунікації

Тема. Секрети успішного виступу (2 год).

Встановлення контакту з аудиторією. Початок виступу. Способи утримання уваги. Закінчення виступу. Відповіді на питання. Аналіз виступу. Бар'єри у взаємодії. Комунікативні бар'єри. Подолання бар'єрів у спілкуванні.

Тема. Маніпуляція в діловій комунікації (3 год).

Поняття і причини маніпуляції в діловій комунікації. Ознаки маніпуляції при діловій комунікації. Вербальні сигнали. Міміка і жестикуляція при нещирості співбесідника. Способи захисту від маніпуляцій у діловій комунікації.

Очікувані результати за варіативним фаховим модулем 8.12 охоплюють:

Знання й розуміння:

- філософсько-етичних, педагогічних основ ділового спілкування та ділових відносин, їх норм і правил, шляхів застосування в професійній діяльності;
- системи способів, засобів, стратегій ділового спілкування та побудови ділових відносин, враховуючи психологічні та соціокультурні особливості співрозмовників.

Уміння:

- будувати ділові відносини, проводити індивідуальні бесіди, колективні обговорення проблем, переговори, ділові прийоми, виступати перед аудиторією з дотриманням норм і правил гуманістичної етики;
- використовувати ефективні риторичні прийоми та способи побудови публічної мови.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- власного професійного розвитку педагога в умовах змін системи освіти та законодавчого забезпечення; визначення відповідності власних професійних компетентностей чинним вимогам;
- партнерської взаємодії та співпраці з суб'єктами освітнього процесу.

Варіативний фаховий модуль 8.13. Реалізація інтегративного підходу в освіті: інтегровані курси й уроки

Тема. Сутність і система основних понять інтегративного підходу в освіті (3 год).

Розкриття сутності та системи основних понять інтегративного підходу в освіті; ознайомлення слухачів із теорією і практикою зарубіжного та вітчизняного досвіду впровадження його у практику педагогічної професійної діяльності.

Тема. Інтегральна технологія: основні інструменти реалізації (3 год).

Ознайомлення педагогів із основними інструментами інтегральної технології, підвищення рівня компетентностей, необхідних для її впровадження, набуття практичного досвіду щодо можливостей її реалізації в освітньому процесі.

Тема. Інтегрований курс: досвід і перспективи (3 год).

Висвітлення ключових ознак інтегрованого курсу, розроблення та впровадження якого націлює на виявлення в кількох навчальних предметах чи галузях знань однотипних елементів (проблем, подій, закономірностей тощо) і поєднання їх у якісно нову цілісність, що дає змогу глибоко вивчати те чи те явище і розглядати його всебічно, сприяє появі пізнавального інтересу в здобувачів освіти з різним типом мислення та зумовлює належний рівень засвоєння програмного матеріалу.

Тема. Інтегрований урок: розроблення й особливості проведення в сучасній школі (3 год).

Акцент на формування професійних компетентностей педагогів із питань основного інструментарію, необхідного для розроблення інтегрованого уроку, та умов і особливостей його проведення в сучасній школі.

Тема. Застосування цифрових засобів для реалізації інтегративного підходу в освіті (3 год).

Опрацювання цифрових засобів, що сприяють реалізації інтегративного підходу в освіті та інтегральної технології, укладанню інтегрованого курсу, розробленню інтегрованого уроку та проведенню оцінювання й моніторингу результатів навчання учнів у сучасній школі.

Очікувані результати за варіативним фаховим модулем 8.13 охоплюють:

Знання й розуміння:

- видів інтеграції в навчанні, підходів до інтегрованого навчання учнів;
- компетентнісного підходу до оцінювання результатів навчання учнів;
- визначальних характеристик освітнього середовища;
- цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів для навчання учнів предметів/інтегрованих курсів освітньої галузі, їх оцінювання та організації їхнього самоконтролю, відстеження прогресу учнів у навчанні;
- вітчизняних освітніх традицій та здобутків кращих міжнародних освітніх систем.

Уміння:

- застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію навчальних предметів/інтегрованих курсів;
- добирати традиційні та інноваційні методики навчання;
- аналізувати і критично оцінювати навчально-методичне забезпечення навчального предмета/інтегрованого курсу, що використовуються в освітньому процесі (відповідно до фаху педагогічного працівника);
- розробляти проєкти навчально-методичних матеріалів, пропозиції, надавати експертну оцінку навчальним та методичним матеріалам, що використовуються в освітньому процесі;
- використовувати безпечне освітнє цифрове середовище для організації та управління освітнім процесом, організації групової взаємодії, зворотного зв'язку;
- упроваджувати в практику роботи здобутки кращих міжнародних освітніх систем.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- власного професійного розвитку педагога в умовах змін системи освіти та законодавчого забезпечення; визначення відповідності власних професійних компетентностей чинним вимогам;
- партнерської взаємодії та співпраці з суб'єктами освітнього процесу;

- створення кейсів з навчальних предметів з метою підвищення якості викладання та навчання;
- планування освітньої діяльності, самостійної розробки дидактичних матеріалів; формування умов досягнення успішного результату практичної діяльності, виховання ціннісного ставлення до особистісних здобутків навчання.

Варіативний фаховий модуль 8.14. Методика викладання курсу «Культура добросусідства»

Тема. Інтегрований курс «Культура добросусідства» як спецкурс за вибором у базовій школі: актуальність, концептуальні засади й особливості (3 год).

Курс «Культура добросусідства» як інструмент формування ключових компетентностей учнів і розвитку педагогіки партнерства. Особистісно орієнтований і аксіологічний (ціннісний) підходи у викладанні курсу.

Нормативно-правове, навчально-методичне та ресурсне забезпечення курсу. Активні та інтерактивні форми і методи викладання курсу «Культура добросусідства».

Тема. Людина: особистість і міжособистісні відносини (4 год).

Особливості формування ціннісних орієнтацій у підлітковому віці. Ідентичність і потенціал власного «Я». Особистісні кордони. Особиста і людська гідність. Право на самовираження.

Власна позиція та її відстоювання. Відповідальність за власну поведінку, розвиток саморегуляції і здатності до співжиття в колективі. Ефективне спілкування. Конструктивна взаємодія.

Конфлікт. Ненасильницькі шляхи розв'язання конфліктів. Принципи діалогу. Ненасильницька комунікація. Особисті, родинні та загальнолюдські цінності. Формування поваги до батьків та дорослих.

Взаємини поколінь. Ставлення до старших, молодших, однолітків. Гендерні стереотипи в різних культурах. Стать і соціальні ролі (гендер). Стереотипи щодо поведінки та ставлення до жінок і чоловіків у різних культурах. Важливість гендерної рівності.

Тема. Традиційна і сучасна культура (4 год).

Особливості матеріальної культури (господарство, знаряддя праці і предмети повсякденного побуту, житло, одяг, їжа, засоби зв'язку і пересування тощо) мого регіону. Декоративно-ужиткове мистецтво краю.

Сучасна мода і культурні уподобання. Культура повсякденності.

Духовна і соціонормативна культура. Нематеріальна культурна спадщина в нашому краї та країні. Свята. Релігії, конфесії і деномінації в нашому краї та країні. Віра як цінність. Атеїзм. Свобода совісті в Україні. Сакральні споруди та інші релігійні об'єкти й атрибути. Етнічний та релігійний етикет.

Тема. Здоров'язбереження і сталий розвиток у контексті курсу «Культура добросусідства» (4 год).

Безпека життєдіяльності. Безпечний інформаційний простір.

Безпечне дозвілля. Гра. Варіанти проведення дозвілля. Безпечний і корисний відпочинок на природі та вдома. Гра як засіб згуртування колективу і навчання нових навичок.

Природноресурсний потенціал України та нашого краю. Екологічні проблеми сьогодення, збереження ресурсів.

Людина та світ професій. Професії сучасного й майбутнього. Конкурентоспроможність і мобільність сучасного фахівця.

Очікувані результати за варіативним фаховим модулем 8.14 охоплюють:

Знання і розуміння:

- філософії, концептуальних засад й особливостей освітньої програми інтегрованого курсу «Культура добросусідства» як спецкурсу за вибором у базовій школі;
- основних положень нормативно-правового підґрунтя Програми, компетентнісного потенціалу, навчально-методичного забезпечення програми.

Уміння:

- використовувати активні й інтерактивні методи та форми навчання, методи організації дискусії, фасилітативні техніки;
- володіти методами роботи з візуальними, текстовими джерелами інформації;
- обирати навчальні матеріали програми для розвитку толерантності і протидії дискримінації, домашньому насильству та булінгу, навичок попередження й трансформації конфліктів, формування громадянської відповідальності під час освітнього процесу;
- характеризувати цілі сталого розвитку, екологічні проблеми сьогодення та шляхи збереження природних ресурсів;
- застосовувати онлайн інструменти для проведення освітніх заходів.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- цінувати багатоманітність та культурне розмаїття України та краю як ресурсу громади, суспільства та країни в цілому;
- обґрунтовувати цінність освіти для самореалізації особистості, володіти навичками складання особистої освітньої траєкторії та самоосвіти.

Варіативний фаховий модуль 8.15. Психосоціальна підтримка ментального здоров'я та благополуччя дітей і педагогів: дієві інструменти та практики

Тема. Основні принципи надання психосоціальної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій та криз (2 год).

Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка: зміст понять. Надзвичайні ситуації. Благополуччя людини. Взаємозв'язок проблем психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Підходи до реагування на наслідки надзвичайних ситуацій. Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH).

Тема. Команда екстреної допомоги та картографування кіл вразливості: системне управління кризою. Перша психологічна допомога. Практичні інструменти для системного втручання після надзвичайних подій (2 год).

Визначення поняття «Команда екстреної допомоги» закладу освіти, її склад та основні функції. Роль кожного учасника команди в забезпеченні здорового освітнього процесу в умовах війни. Прийоми «картографування кіл вразливості» та «кіл підтримки» в ході психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу, які постраждали в надзвичайній ситуації.

Тема. Салютогенний підхід у створенні оптимальних умов для посттравматичного зростання учасників освітньої взаємодії (2 год).

Поняття «Салютогенний підхід», заснований на душевному здоров'ї та зверненні до ресурсів людини. Концепції салютогенного підходу: опора на здорову частину психіки, концепція пошукової активності «Активна поведінка в умовах невизначеності». Посттравматичне зростання як процес самовдосконалення та подолання життєвих негараздів.

Тема. Управління стресом: прикладні інструменти для сприяння подолання щоденного стресу та емоційного виснаження (2 год).

Визначення понять «стрес», «травма». Забезпечення необхідних умов для подолання гострої реакції психіки людини на стрес. Опановування прийомами, які сприяють управлінню стресом та відновленню емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях. Стратегії подолання стресу.

Тема. Прикладні інструменти формування життєстійкості в учасників освітнього процесу (2 год).

Знайомство з основними концепціями життєстійкості в надзвичайних умовах. Практикум для розвитку позитивної життєвої позиції, підвищення внутрішнього ресурсу та застосування антистресового мислення. Прийоми для відновлення життєвого балансу та емоційної рівноваги. Практикум із вдосконалення власної резиліентності.

Тема. Безпечне освітнє середовище. Практики підтримки благополуччя дітей і педагогів (2 год).

Поняття «Безпечне освітнє середовище», структурні компоненти. Три сторони безпеки освітнього середовища. Чотири ознаки психологічної складової БОС. Безпечне освітнє середовище, еталонні показники. Кодекс безпечного освітнього середовища. Поняття «благополуччя». Чотири практики підтримки благополуччя дітей та педагогів.

Тема. Розвиток соціально-емоційних навичок та умінь подолання стресу через гру в здобувачів освіти Нової української школи (2 год).

Емоційний інтелект. Його визначення та зв'язок з умінням управляти власними емоціями. Соціально-емоційна складова поняття благополуччя дитини. Гра як спосіб подолання стресової напруги. Ігровий досвід навчання. Роль гри в опановуванні життєвими навичками для підвищення стресостійкості та життєстійкості здобувачів освіти.

Тема. Рефлексія (1 год).

Рефлексія власного потенціалу щодо підтримання психологічного благополуччя та ментального здоров'я учасників освітнього процесу. Оцінювання якості опанованої освітньої програми

Очікувані результати за варіативним фаховим модулем 8.15 охоплюють:

Знання і розуміння:

- сутності понять «стрес», «травма», «вторинна травматизація», «психологічне благополуччя», «безперервність», «резилієнтність», «життєстійкість»;
- техніки та технології: «картографування кола вразливості», «кола підтримки», «активної поведінки в умовах невизначеності», «ненасильницького спілкування», «емоційний інтелект»;
- важливості розвитку психосоціальної компетентності під час кризової та надзвичайної ситуації;
- основ салютогенного підходу в процесі подолання кризових та травматичних подій;
- особливостей педагогічної взаємодії з учасниками освітнього процесу із застосування ігрових прийомів.

Уміння:

- формувати почуття підтримки та зони відповідальності в команді екстреної допомоги;
- надавати психосоціальну підтримку всім учасникам освітнього процесу;
- розвивати навички життєстійкості та опору стресу;
- зберігати власну емоційну стабільність та стресостійкість;
- розв'язувати нагальні конфліктні ситуації з позицій миробудування та миротворення;
- використовувати способи власної психологічної підтримки;
- розвивати психологічну грамотність та психосоціальну компетентність учасників освітнього процесу.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- самоповага й повага до інших людей, справедливість, гідність, чесність, турбота;
- готовність до змін;
- взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість й адаптивність;
- педагогіка партнерства;
- психоемоційна лабільність;
- усвідомлення необхідності постійного відновлення та підтримки ментального здоров'я;
- усвідомлення цінності підтримки педагогічним працівником учасників освітнього процесу;
- розбудови безпечного освітнього середовища, вільного від будь-яких проявів насильства й булінгу (цькування) та дискримінації; забезпечення психологічної та соціально-педагогічної підтримки.

Рекомендовані джерела

1. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО «Соціальна синергія». Київ: Видавництво «Теза», 2020. 30 с. URL: <https://bit.ly/3FQSmDs>
2. Аксініна І., Войтанішек О., Саніна О. Педагогічний коучинг: новація в шкільному менеджменті. *Директор школи*. Київ: Шкільний світ, 2018. № 23-24. С. 10-20.
3. Алгоритм дій місцевих органів виконавчої влади органів місцевого самоврядування, органів управління освітою, керівників закладів освіти щодо забезпечення укриття учасників освітнього процесу. URL: <https://bit.ly/3YnKDDS>
4. Андрищенко О. О. Сутність феномену «рефлексивні вміння педагога». *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. Запоріжжя, 2016. Вип. 51 (104). С. 67-73.
5. Бахтіна Г. П. Інформатизація суспільства та проблема «кліпового мислення». URL: <http://kpi.ua/1102-7>.
6. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації укриття. URL: <https://bit.ly/3YITGVN>
7. Бех І. Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. *Рідна школа*. 2011. С. 9-14.
8. Бзовська Л., Ковнацька Р. Навчаємося через гру. Додаток ігрових вправ для учнів I-III класів. Львів : ЛМГО «Центр освітньої політики», 2020. 304 с.
9. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ : Державна служба якості освіти, 2019. 240 с. URL: <https://bit.ly/3WgK1Ou>
10. Богомолець О. В. та ін. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Роціна Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с. : іл.
11. Богомольний Б.Р., Кононенко В.В., Чуєв П.М. Медицина екстремальних ситуацій: навч. посіб. Одеса: Одеський держ. мед. ун-т, 2001. 412 с. URL: <https://bit.ly/3Bypwol>
12. Богосвятська А., Кудрик Л. Комунікативна компетентність педагога-коуча. *Зарубіжна література в школах України*. 2020. № 4. С. 12-17.
13. Большакова І. Критичне мислення. Початкова школа. Київ : Вид. дім «Перше вересня», 2016. 144 с. (Бібліотека «Шкільного світу»)
14. Бівол О. С. Проблемно-пошукові методи навчання на уроках у початкових класах як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів. *Таврійський вісник освіти*. 2012. № 3 (39). С. 103-107.
15. Біла книга. Діяльнісний підхід у школі./ Р. Паркер, Б.С. Томсен. The LEGO Foundation, 2019. 75 с. URL: <https://cutt.ly/H1FE8Wy>
16. Біла книга. Навчання через гру та діяльнісний підхід: огляд доказів./Дж.М.Зош, Е.Дж.Хопкінс, Х.Дженсен, К.Лю, Д.Ніл, К.Хірш-Пасек, С.Л.Соліс, Д.Вайтбрід. The LEGO Foundation, 2017. 39 с. URL: <https://cutt.ly/h1FRr1i>
17. Васильченко А.А. та ін. Епідеміологія. Київ: Здоров'я, 1993. 464 с.
18. Використання Kahoot у навчально-виховному процесі: веб-сайт. URL: <https://bit.ly/3Vmanig>
19. Волощенко О., Козак О. Інтеграція медіаграмотності у навчальний предмет «Я досліджую світ» : навчально-методичний посібник. Київ : Академія вільної преси, Центр вільної преси, 2020. 36 с.
20. Воронова С. В. Коуч-технологія для директора школи. *Управління школою*. 2018. №31-33. С. 80-94.
21. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П., Сущенко І.М. Критичне мислення: як цьому навчати: наук.-метод. посіб. / За наук. ред. О.І.Пометун. Харків, 2007. 190 с.
22. Вчимося вчитися та критично мислити. Нестандартні завдання за темами тижнів до курсу «Я досліджую світ». 1 клас. / авт. - упоряд. Н.В.Маценко, Н.В.Свір. Харків : вид. група «Основа», 2019. 133 с.
23. Галузяк В. М. Рефлексія у структурі особистісно-професійної зрілості вчителя. *Теорія і*

- практика управління соціальними системами. Щоквартальний наук.-практ. журнал. Харків : НТУ «ХПІ». 2008. №4. С. 17-25.*
24. Глузман О. В. Базові компетентності: сутність та значення в життєвому успіху особистості. *Педагогіка і психологія : Вісник НАПН України*. 2009. № 2 (63). С. 51-60.
 25. Головань М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. *Вища освіта України*. № 3. 2008. С. 23-30.
 26. Гондарева Г. В. Концепція розвитку емоційного інтелекту старшокласників у навчально-виховному процесі. *Таврійський вісник освіти*, 2013. № 2. С. 260-264.
 27. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»).
 28. Гра по-новому, навчання по-іншому : методичний посібник /упор. О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 44 с. URL: <https://cutt.ly/70zsIND>
 29. Грицак Я., Комаров О. Шлях становлення української ідентичності. 2021 р. URL: <https://bit.ly/3ERW4L5>
 30. Гуревич Р. С. Формування інформаційної компетентності майбутніх учителів засобами мультимедійних технологій. *Наукові записки. Серія: Педагогіка*. 2007. С. 38-41.
 31. Гусак В.М. Нові ролі педагога у контексті реформ сучасної української школи. *Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах НУШ*: матеріали наук.-практич. конф. URL: <http://conf.zippo.net.ua/?p=79>
 32. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
 33. Державний стандарт початкової освіти : постанова КМУ від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови КМУ від 24.07.2019 №688). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF>
 34. Деякі питання організації та проведення супервізії : наказ МОН від 18.10.2019 №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg>
 35. Джежелей О., Ємець А., Коваленко О. Читаємо та граємо в театр. 1-4 класи. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 80 с.
 36. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник, 3-тє вид., випр. Київ : Академвидав, 2015. 304 с.
 37. Досліджуємо світ цікаво : збірник дидактичних матеріалів до навчальних тижнів курсу «Я досліджую світ» за типовою освітньою програмою, розробленою авторським колективом під керівництвом Р.Шияна / авт.-уклад. Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 204 с.
 38. Дубицкий А.Е., Семенов И.А., Чепкий Л.П. Медицина катастроф. Київ: Здоров'я, 1993. 462 с.
 39. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків : Вид. група «Основа». Серія «Золота педагогічна скарбничка». 2009. 176 с.
 40. Євтух М. Б., Пінковська Е. А., Черкашина Т. В. Методики особистісно-професійного самовдосконалення суб'єкта педагогічної діяльності на засадах самопізнання : навч.-метод. посіб. : для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2015. 400 с.
 41. Євтух М. Б., Черкашина Т. В. Педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення : підручник. Черкаси : Видав. Чабаненко Ю. А., 2017. 348 с.
 42. Зеленська Л. Д. Мовно-комунікативна компетентність учителя-коуча, ментора, тьютора, фасилітатора (на прикладі програми «Освітологія»). *Молодь і ринок*. № 9(195). 2021 С. 16-20. 28.
 43. Зеленська Л. Д. Модерація як форма реалізації супервізії в НУШ. Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків : «Стиль-Издат», 2021. Т. 2. С. 95-98.

44. Ілліна О. В. Проблема вмінь, необхідних для організаторської діяльності вчителя, в історії педагогічної думки. *Вісник Житомирського державного педагогічного університету*. 2018. № 24. С. 63-66.
45. Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти: керівництво для тренерів: навч.-метод. посіб. Київ, 2018. 174 с.
46. Інтегровані завдання для молодших школярів: цікаво, пізнавально, креативно. / Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси: видавництво КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», 2022. 70 с.
47. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Метод. посіб. / Авт. укл.: О. Пометун, Л. Пироженко. Київ : АПН, 2002. 136 с.
48. Ісаєва Г. Метод проєктів – ефективна технологія навчання. Підручник для директора. Київ : Плеяди. №9-10. 2005. С.4-10.
49. Календар морально-патріотичних цінностей сучасного школяра: науково-методичний посібник / Н.М. Степанова, В.С. Кудін. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 152с.
50. Калініна Л. М. Реформування освіти в Чеській республіці. Вересень. 2013. № 1-2 (62-63). С. 10-24.
51. Книш І. В. Кліпове мислення як норма та прояв геніальності. Нові виміри духовності на початку ХХІ століття : матеріали VI Міжнародної on-line конференції (24-25 травня 2018 року, Сумський державний університет) / за ред. проф. І. П. Мозгового. Суми : ФОП Цьома С. П., 2018. С. 48-49.
52. Коберник О. М. Проєктивна педагогіка і національна школа. *Шлях освіти*. 2006. № 7. С. 7-9.
53. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL: <https://bit.ly/3Fjy05x>. Дата перегляду: 30.11.2022.
54. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2013, № 34-35, ст.458.
55. Козира В.М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі: навч.-метод. посіб. для вчителів. Тернопіль: ТОКІППО, 2017. 60 с.
56. Коноваленко Ю. Тьютори, Едвайсери, Коучі, Фасилітатори, Ментори, Наставники – розбираємось хто це. 2017. URL: <https://bit.ly/3UjIRjX>
57. Конституція України. Основний закон. Київ, 1996.
58. Концепція «Нова українська школа. (2016, 27 жовтня). URL: <https://bit.ly/3FfTyQo>
59. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. URL: <https://bit.ly/3cp4kEx>
60. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження КМУ від 14.12.2016 № 988-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p>
61. Копосов П. Нова українська школа : дидактичні особливості організації навчально-ігрової діяльності учнів 1-2 класів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Фабула», 2021. 160 с.
62. Коротун О. Методологічні засади змішаного навчання в умовах вищої освіти. *Інформаційні технології в освіті*. 2016. № 3 (28). С. 117-129.
63. Корчевська О.П. Навчаємо математики: методика роботи над задачами. Тернопіль : Мандрівець, 2012. 160 с.
64. Костюк А. В. (2014). Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*, 2014. № 2. С. 85-89.
65. Кочкурова О. В. Динаміка професійної ідентичності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 12*. Вип. 25 (49). Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2019. С. 200-205.
66. Кремень В. Г. Світ знання : людина, наука, освіта. Київ : Знання України, 2016. 87 с.
67. Кугуєнко Н.Ф. Активні та інтерактивні методи навчання як фактор забезпечення педагогіки успіху. *Джерело пед. майстерності*. 2008. № 2. С. 32-37.

68. Ларіонова Н. Електронні освітні ігрові ресурси в освітньому процесі початкової школи : науково-методичний посібник. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 96 с.
69. Листопад Н. Вивчення величин на уроках математики в початковій школі на засадах компетентнісного підходу : методичні рекомендації. Київ: Педагогічна думка, 2020. 72с.
70. Лукіяничук А. М. Модель розвитку професійної ідентичності майбутніх педагогів. *Проблеми сучасної психології: збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України* Вип. 7. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. С. 370-381.
71. Лук'янова Л. Б. та ін. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
72. Любчак Н. М. Проєктні технології: сутність та особливості використання у навчальному процесі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки. Київ, 2014. Вип. 122. С. 144-150.
73. Макаренко В.М., Туманцова О.О. Як опанувати технологію формування критичного мислення. Харків : Вид. група «Основа», 2008. 320 с.
74. Максименко С. Д. Рефлексія – шлях до продуктивного самовизначення. *Психолог*. 2005. № 1. С. 19-22.
75. Манько В. А. Проблемне навчання як актуальна науково-педагогічна проблема. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. Харків, 2006. Вип. 25. С. 102-106.
76. Матюха Г. В., Салло Ю. В. Організація групової роботи на уроках англійської мови. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2013. С. 271-274.
77. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в школах у 2022/2023 навчальному році / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL: <https://bit.ly/3VVIO0D>
78. Модельні навчальні програми. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/>
79. Моргун В. Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. *Постметодика*, 2010. № (6)97.С. 2-15.
80. Морзе Н., Базелюк О., Воротникова І., Дементівська Н., Захар О., Нанаєва Т., Пасічник О., Чернікова Л. Опис цифрової компетентності педагогічних працівників. Ел.фахове видання *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 1-53. Київ, 27-28.09.2019. URL: <https://bit.ly/3ineA6B>
81. Москаль Ю. Ідентифікація й ідентичність у суспільному форматі теоретичного аналізу. *Психологія і суспільство*. 2016. № 1. С. 96-112.
82. Мірошник О. Г. Професійно-педагогічна рефлексія у вимірах основних сфер професійної активності вчителя. *Психологія і особистість*. 2015. №1 (7). С. 162-173.
83. Навчальна кінезіологія: проста гімнастика для мозку. URL: <https://bit.ly/3XKqdVt>
84. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа : теорія і практика формувального оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти». / О.Фідкевич, Н.Бакуліна. Київ : Генеза, 2019. 64 с.
85. Навчання, досвід, наставництво. Інформаційний бюлетень *За медичні права*. Квітень 2011. № 4. С. 2-3. URL: <http://lviv.medprof.org.ua/uploads/media/2-3.pdf>
86. Навчаємо мислити критично: пос. для вчителів / авт-уклад. О.І.Пометун, І.М.Сущенко. Дніпро: ЛІРА, 2016. 144 с.
87. Навчаємо мислити критично: посіб. для вчителів / авт-уклад. О.І.Пометун, І.М.Сущенко. Дніпро: ЛІРА, 2016. 144 с.
88. Наказ МОНУ № 1313 «Деякі питання організації та проведення супервізії» від 18 жовтня 2019 р. 2020 р., № 69, Т. 1. С.73.
89. Нова Українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://bit.ly/3cp4kEx> (дата звернення 14.05.2020).
90. Нова українська школа : дидактичні основи STREAM-освіти в початковій школі : навчально-методичний посібник /С.Вакарін. Київ : Саміт-книга, 2021. 144 с.
91. Нова українська школа : методика навчання математики у 1-2 класах закладів загальної

- середньої освіти на засадах інтегративного та компетентнісного підходів : навчально-методичний посібник / С.Скворцова, О.Онопрієнко. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 352 с.
92. Нова українська школа : методика навчання математики у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного та компетентнісного підходів : навчально-методичний посібник / С.Скворцова, О.Онопрієнко. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 320 с.
 93. Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного навчання : навчально-методичний посібник / М. Вашуленко. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 192 с.
 94. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник / Кірик М. Ю., Данилова Л. І. - Львів: Світ, 2019. 136 с.
 95. Нова українська школа : організація медіаосвіти в початковій школі : навчально-методичний посібник / І.Старагіна, О. Волошенюк, О.Мокрогуз, О.Ганик. Київ : ПРОПАПР, 2021. 160 с.
 96. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / za zag. red. N. M. Bibik. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
 97. Нова українська школа : розвиток критичного мислення учнів початкової школи : навчально-методичний посібник / О.Пошетун. Київ : Вид. дім «Освіта», 2020. 192 с.
 98. Нова українська школа : розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання : навчально-методичний посібник / І. Старагіна, В.Терещенко, А.Панченко. Харків : Соняшник, 2020. 176 с.
 99. Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник / Д.В. Ротфорт, О.М. Гезей, за заг. ред. Л.Д.Покроєвої. Харків : Вид-во «Ранок», 2021.144 с.
 100. Нова українська школа : український правопису системі формування орфографічної компетентності в учнів початкової школи із застосуванням правил українського правопису : навчально-методичний посібник. / Н. Воскресенська, М.Коновалова, І. Літвінова, О.Якименко. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 160 с.
 101. Нова українська школа зустрічає першокласників / авт.-уклад. Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 216 с.
 102. Нова українська школа - школа майбутнього: збірник інформаційних та дидактичних матеріалів / авт.-уклад. Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2018. 182 с.
 103. Овчаренко О.П., Лазар А.П., Матюшко Р.П. Основи радіаційної медицини: навч. посібник. Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2002. 208 с.
 104. Онопрієнко О.В. Інструментарій оцінювання результатів компетентісно орієнтованого навчання молодших школярів : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.
 105. Онопрієнко О.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів: сутність і методика здійснення. *Український педагогічний журнал*. 2016. № 4. С.36 – 42.
 106. Онопрієнко О. Дидактико-методичні засади контролю і оцінювання навчальних досягнень молодших школярів : монографія . Київ : Педагогічна думка, 2020. 400 с.
 107. Онопрієнко О. Нова українська школа : інноваційна система оцінювання результатів навчання учнів початкової школи : навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 208 с.
 108. Організація і надання першої медичної допомоги населенню в надзвичайних ситуаціях : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. II-IV рівня акредитації / В. С. Тарасюк та ін.; ред. В. С. Тарасюк. Вінниця : Нова Книга, 2007. 144 с.: рис., табл.
 109. Основи безпеки життєдіяльності в умовах бойових дій : методичні рекомендації для позашкільця / М-во освіти і науки України. Київ, 2022. URL : <https://bit.ly/3VV1O0D>

110. Основи критичного мислення: метод. пос. для вчителів / О.І.Пометун, І.М.Сущенко. Дніпро: ЛІРА, 2016. 156 с.
111. Палько Т. В. Психологічна програма розвитку рефлексії вчителів в умовах післядипломної педагогічної освіти. *Актуальні проблеми психології*. 2014. Т. 1. Вип. 41. С. 163-168.
112. Петрушкевич О. Ненасильницьке спілкування у школі – міф чи реальність? URL: <https://bit.ly/3EWB2eB>
113. Побірченко Н. А. Психодіагностика професійної ідентичності майбутніх вчителів : методичні рекомендації. Київ : БЦФ ТОВ «Дельфін», 2010. 45 с.
114. Пометун О. І. Нова українська школа: розвиток критичного мислення учнів початкової школи : навч.-метод. посіб. Київ : Вид. дім «Освіта». 2020. 192 с.
115. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Посібник для вчителя. Київ, 2014. 280 с.
116. Порошенко М. та ін. Інклюзивна освіта: навчальний посібник.. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
117. Пристінська М. Дозвілля школярів. Ігри кожного дня. Київ : «Вид. дім «Перше вересня», 2016. 112 с. (Бібліотека «Шкільного світу»)
118. Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій : Постанова КМУ від 26.01.2015 р. № 18.
119. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : наказ МОН України від 06.06.2022 № 527 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України від 23.06.2022 №586). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
120. Про деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова КМУ від 21.08.2019 № 800 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27.12.2019 №1133). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.
121. Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 р. № 4004-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1994, № 27, ст.218. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text>
122. Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту : Постанова КМУ від 27.09.2017 №733. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2017-%D0%BF#Text>
123. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту : Постанова КМУ від 09.01.2014 №11. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-%D0%BF#Text>
124. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти : Наказ МОН України від 13.07.2021 № 813. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0813729-21#Text>
125. Про об'єкти підвищеної небезпеки : Закон України від 18.01.2001 р. № 2245-III. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2001, № 15, ст. 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>
126. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес. (№ 178-179). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
127. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2020, № 31, ст. 226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
128. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 05.12.2015 № 389-VIII-XII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2015, № 28, ст. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

129. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 р. № 2736-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
130. Путівник з розвитку критичного мислення в учнів початкової школи: методичний посібник для вчителів / автори-укладачі О.І. Пометун, І.М. Сущенко. Київ, 2017, 96 с.
131. Пучков І. Використання змішаного навчання при підготовці вчителів початкових класів. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля*. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2017. № 1 (13). С. 260-264.
132. Пітерсон Д. 12 правил життя. Як перемогти хаос/ пер. з англ. Дмитро Кожедуб. 3-тє вид. Київ: Наш формат, 2021. 384 с.
133. Рашевська Н. Змішане навчання як психолого педагогічна проблема. *Вісник Черкаського університету*. Серія «Педагогічні науки». 2010. Вип. 191. Ч. IV. С. 89-96.
134. Резван О. О. Шляхи вдосконалення професійної рефлексії вчителів проєктних класів «Інтелект України». *Рідна школа*. 2016. №4. С. 65-69.
135. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Львів : Літопис, 2016. 258 с.
136. Розвиваємо громадянські компетентності : другий клас / під заг. ред. Н.Бібік, Н.Софій. Київ, 2019. URL: http://www.ussf.kiev.ua/images/project-50/2class_5-Vartist_4.pdf
137. Розвиваємо громадянські компетентності з 1 класу / під заг. ред. Н.Бібік, М.Араджионі. Київ : ФОП «Парашин К.С.», 2018. 880 с.
138. Рябова З.В., Кравченко Г.Ю. Метод проєктів у розвитку якості початкової освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2013. 144 с.
139. Савченко О.Я. Система міжпредметних завдань на уроках літературного читання : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2020. 104 с.
140. Сак Т. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник Київ: СПД-ФО Парашин І., 2011. 101с. URL: <https://cutt.ly/lnUhQDL>
141. Самопізнання і самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях: навчально-методичний посібник / за загальною редакцією Е. А. Пінковської, Т. В. Черкашиної. Укладач А. В. Аносова. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2018. 152 с.
142. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 за №1111/35394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
143. Сенчина Н. Г. Формування педагогічної рефлексії учителів гуманітарних спеціальностей у післядипломній освіті : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2019. 22 с.
144. Скиба М. Цінності в школі – від глухої оборони до навігації в незвіданому. Нова українська школа. URL: <https://bit.ly/3UrXXnA>
145. Скидан М.А., Євдін О.М. , Могильниченко В.М., Горіцький О.В., Жихарєв О.П., Крикун О.М. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / за заг. редак. М.А. Скидана. Київ: Атіка-Н, 2007. 92 с.
146. Смагіна Т. М. Зміщення акцентів з hard skills на soft skills в підвищенні професійної компетентності педагогів у системі післядипломної освіти. *Розвиток професійної компетентності педагогів у системі післядипломної педагогічної освіти регіону: збірник матеріалів конференції*. Житомир, 2017. С. 21-29.
147. Ставкова С. До питання вивчення та використання супервізії як соціальної технології. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2016. № 3. С. 178-190.
148. Степаненко О.О. Обґрунтування поняття «тьютор» у освітньо-дослідницькому просторі. *Педагогічні науки*, 2018. С. 198-204.
149. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с. URL: <https://bit.ly/3uOpcxT>

150. Стрельников В. Ю. Роль емоційного інтелекту у забезпеченні здоров'я людини. *Постметодика*, 2010. № (6)97. С. 15-21.
151. Стіл Дж., Мередіт К., Темпл Ч. Методична система «Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів»: Підготовлено для проекту «Читання та письмо для розвитку критичного мислення» / Науково-методичний центр розвитку критичного та образного мислення «Інтелект». Київ: Міленіум, 2001. 104 с.
152. Супервізія: професійна підтримка і професійний розвиток педагогів : poradnik для супервізорів (наставників). USAID, 2018. 60 с.
153. Супрунець Т. А. Аксиоматичні ядра головних соціологічних підходів стосовно довіри та довірчих відносин. *Міжнародний науковий форум : соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент*. 2013. Вип. 13. С. 43-55.
154. Сікора Я. Інтеграція електронного навчання і дистанційних освітніх технологій в навчальний процес ВНЗ. *Актуальні питання сучасної інформатики*. № 3. С. 92-95.
155. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В. Кухаренко та ін. ; за ред. В. Кухаренка. Харків : Міськдрук, 2016. 284 с.
156. Технології професійного розвитку педагогів: методичний poradnik / Упорядники: Тамара Михайлівна Сорочан, Марина Іванівна Скрипник; навч.-метод. посіб.; Держ. вищ. навч. зал. «Ун-т менедж. освіти». Київ, 2016. 231 с. URL: <https://bit.ly/3j19Fso>
157. Технології розвитку критичного мислення учнів / Кроуфорд А., Саул В., Метьюз С., Макінстер Д. / Наук. ред., передм. О.І.Пометун. Київ: Плеяди, 2006. 220 с.
158. Тимошко Г.М. Управління формуванням професійного здоров'я педагогів. *Проблеми освіти*: Наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. Київ, 2015. Вип. 83. Част. 2. 224 с. С.102-107.
159. Типова освітня програма для учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко : наказ МОН України від 12.08.2022 № 743) URL: <https://cutt.ly/p0l8HA1>
160. Типова освітня програма для учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом Р.Б.Шияна : наказ МОН України від 12.08.2022 № 743) URL: <https://cutt.ly/p0l8HA1>
161. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності : наказ МОН України від 10.12.2021 №1340. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>
162. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа» / уклад. : Клокар Н.І., Нікулочкіна О.В., Київ, 2018. 6 с.
163. Типові освітні програми. URL: <https://bit.ly/3EW5dlM>
164. Удовиська Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). *Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис*. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. С. 407–416.
165. Урок, що розвиває критичне мислення. 70 методів в одній книзі: навч.-метод. посіб. / О.І. Пометун. Київ, 2020. 104 с.
166. Фідкевич О., Богданець-Білоskalенко Н. Нова українська школа : теорія і практика формування оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2020. 96 с.
167. Фісун О. В. Педагогічна фасилітація як багатозначний феномен. Зб. наук. праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С.Сковороди. «Засоби навчальної та науково-дослідної роботи», 2010. Вип. 34. С.133-139.
168. Цуркан Т. Г., Красій Н. Б. Шлях до успіху особистості – через проблемне навчання. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 10 (54). С. 313-318.
169. Чепіль М. М., Дудник Н. З. Педагогічні технології. Навч. посіб. Київ : Академвидання, 2012. 224 с.
170. Черкашина Т. В. Сучасні педагогічні практики: педагогічна система самопізнання і особистісно-професійного самовдосконалення: навчально-методичний посібник : для педагогічних працівників. Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А., 2019. 162 с.

171. Чернявська А. Емоційний інтелект – запорука успішного навчання. *Молодь і ринок*, 2012. № 12. С. 136-139.
172. Читай, міркуй, твори: інтегровані компетентнісно орієнтовані завдання для учнів 3-4 класів Нової української школи / С. Гаряча, Л.Добровольська, В.Андросова. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. 68 с.
173. Швець, Т. Тьюторські компетенції, або Чому не кожний вчитель може стати тьютором. 2018. URL: <https://bit.ly/3irvxgm>
174. Шевченко І. А. Розвиток фахової компетентності вчителів природничих дисциплін у післядипломній педагогічній освіті: метод. посіб. [для післядипл. пед. освіти]. Вінниця: КВНЗ «ВАНО», 2016. 96 с.
175. Шлейхер А. Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття / Переклала з англ. Ганна Лелів. Львів: Літопис, 2018. 296 с.
176. Шуневич О. М. Фасилітативний підхід як умова трансформаційного навчання вчителів у післядипломній освіті. *Суспільні дисципліни як засіб формування цивілізаційної компетентності здобувачів освіти: Матеріали I Всеукраїнської заочної науково-практичної конференції*. Рівне, 2018. С. 219-224.
177. Шість цеглинок методичний посібник / упор. О. Рома – The LEGO Foundation, 2018. 35с. URL: <https://cutt.ly/b0zhk4l>